

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

9-12 LAT

Patronat
honorowy:

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michalak

Patronat
merytoryczny:

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU
Wydział Studiów Edukacyjnych

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Wydział Prawa i Administracji

EMPATIA TO KLUCZ DO DOROSŁOŚCI

Propozycja inspiracji do zajęć z dziećmi i młodzieżą „Wiem. Czuję... Pomagam!” ma jeden zasadniczy cel: pomóc nauczycielom w procesie wychowania dzieci na dobrych ludzi. Dobrych znaczy odpowiedzialnych, pomocnych, otwartych na potrzeby innych, solidarnych ze swym otoczeniem. Empatia, altruizm, troska o słabszych, patrzenie na świat także oczami społeczności, w której żyjemy, to wartości głęboko zakorzenione w polskiej kulturze i polskiej tradycji. Polacy potrafią dbać o dobro swoich bliskich, swoich sąsiadów, przyjaciół. Potrafią też w bardzo ciężkich chwilach podać pomocną dłoń nieznanemu. Bo, parafrazując słowa Żeromskiego, takie są nasze obyczaje.

Dlatego warto i trzeba dawać dzieciom jak najwięcej okazji, by rozbudziły w sobie poczucie empatii. To empatia czyni nas silnymi jako społeczność. To empatia sprawia, że ci, którzy mają najtrudniej, nie muszą czuć się samotni w swojej walce o lepsze jutro.

Publikacja „Wiem. Czuję... Pomagam!” czerpie tematy do odpowiedzialnych rozmów na lekcji z wielu historii, które wydarzyły się, lub dzieją się, często tysiące kilometrów stąd, ponieważ telewizyjny serial o pomaganiu „Efekt Domina” powstawał na całym świecie. Dlaczego tak dalekie przykłady? Po to, by pokazać, jak są bliskie! Niejednokrotnie różni nas bowiem kultura, obyczaje, kolor skóry, język, ale przecież łączy prawo do szczęścia, rozwoju, zdrowia i bezpieczeństwa. Jeśli potrafimy to zrozumieć w takiej skali, to tym bardziej będziemy potrafili zatroszczyć się o innego człowieka, który żyje tuż obok nas.

Jednak życie, zwłaszcza to najtrudniejsze, w najbardziej niesprzyjających warunkach, pełne jest dramatyzmu o skali jakże często trudnej do wyobrażenia. Należy oczywiście ukazywać dziecku świat prawdziwy, ale nie wolno nam nawet zbliżyć się do nieprzekraczalnej granicy dziecięcej percepcji. Chcemy prowokować pozytywne uczucia i doznania uczniów, jednak niedopuszczalne jest konfrontowanie ich z sytuacjami i tematami, przed którymi my, dorośli mamy obowiązek chronić najmłodszych. Dlatego materiał, zawierający także elementy reportaży z serii „Efekt Domina”, nasi specjaliści przygotowali w ten sposób, by był całkowicie bezpieczny, a więc ze wszech miar odpowiedni dla uczniów w określonym wieku. Zapraszamy do świata bliskich sobie ludzi.

Donatka Kulczyk

Prezes Kulczyk Foundation

Partnerzy strategiczni:

Partnerzy:

Patronat medialny:

values

WAŻNE, BY ZACZAĆ ROZMAWIAĆ...

Zyjemy w świecie, w którym tempo życia, pośpiech, stres, wielość bodźców i możliwości bardzo często nie są sprzymierzeńcami naszej wrażliwości. W codziennym zagonieniu pojawia się niebezpieczeństwo, że stracimy uważność wobec spraw i potrzeb innych ludzi. A to przecież relacje z ludźmi czynią nas istotami społecznymi. Uważne przyglądanie się ludziom i światu uwalnia w nas potrzebę współodczuwania i współdziałania z innymi.

„Wiem. Czuję... Pomagam! Inspiracje do zajęć z dziećmi i młodzieżą” to propozycja dla nauczycieli i wychowawców, którzy pragną podejmować z uczniami tematy zasadnicze z punktu widzenia wartości społecznych i społecznego solidaryzmu. To propozycja dla osób, które czują się odpowiedzialne za rozwijanie w młodych ludziach cech potrzebnych do budowy społeczeństwa dialogu, współdziałania oraz życia opartego na fundamentalnych wartościach, które ukształtowały nas jako ludzi.

Dlaczego „Wiem. Czuję... Pomagam!”? Ponieważ żeby pomagać, trzeba najpierw wiedzieć i czuć. Żeby pomagać, trzeba wiedzieć jak. Podstawą działań jest więc rzetelna wiedza. By pomagać, trzeba rozumieć tego, któremu pomagamy. Żeby pomagać, trzeba rozwinąć w sobie wrażliwość i empatię. Dopiero na tych fundamentach możliwe jest kształtowanie własnego poczucia odpowiedzialności za drugiego człowieka.

Propozycja szkolnych inspiracji do zajęć przygotowana przez Kulczyk Foundation to szesnaście scenariuszy (osiem dla uczniów w wieku 9-12 lat i osiem dla uczniów w wieku 13-16 lat) do wykorzystania np. podczas lekcji wychowawczych, ale także w ramach innych przedmiotów czy zajęć pozalekcyjnych.

Zasadniczym elementem wszystkich zajęć jest rozmowa rozumiana przez nas jako wymiana znaczeń, jako dialog osób o różnym doświadczeniu życiowym i nieco innej perspektywie oglądu świata. Podczas rozmowy jest miejsce na dzielenie się przemyśleniami, refleksjami, formułowanie spostrzeżeń i wątpliwości, jest czas na spieranie się, negocjowanie rozwiązań, wypracowywanie wspólnego stanowiska. Podczas rozmowy jest przestrzeń na mówienie i słuchanie innych, na refleksję nad tym, co słowami wyrazili inni, na podejmowanie próby zrozumienia tego, co chcieli wyrazić.

Rozmawiając uczymy się zasad dialogu i rozumienia innych ludzi. Przypominamy sobie też znaczenie poszczególnych wartości – dla nas i dla ludzi z naszego otoczenia. Przekonujemy się, że ci ludzie mogą w różny sposób postrzegać świat i opisywać go innymi niż my słowami. Ale łączy nas z nimi tak wiele, że obszar zgody co do pryncypiów zawsze jest możliwy. Zapraszam do podjęcia z uczniami rozmów na ważne tematy otaczającego nas świata. Z tych rozmów niech wypłyną mądre i potrzebne działania.

Prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak

Prodziekan ds. studenckich i organizacji kształcenia
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wscenariuszach lekcyjnych przygotowanych w ramach nowego projektu edukacyjnego Kulczyk Foundation znajdujemy czytelne odwołanie do najważniejszych międzynarodowych regulacji w dziedzinie praw człowieka. Jest to tym bardziej ważne, zwłaszcza w kontekście postanowień Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka z 1948 r., do której poszczególne scenariusze wyraźnie się odwołują. Umożliwia to uczniom poznanie i zrozumienie najważniejszych praw oraz wolności, które pozostają fundamentem tych regulacji, odgrywając istotną rolę w procesie ich implementacji w poszczególnych państwach. Zaletą scenariuszy jest również to, że w ramach każdego z nich prezentowany jest dobrze dobrany, przekonujący materiał filmowy. Wszystko to sprawia, że ten kolejny projekt edukacyjny Kulczyk Foundation zasługuje na wysoką ocenę. Należy wyrazić przekonanie, że zostanie on szeroko i z powodzeniem wykorzystany w procesie dydaktycznym.

Prof. UAM dr hab. Tadeusz Gadkowski

Kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego
i Organizacji Międzynarodowych
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

PANAMA

SCENARIUSZ LEKCJI

Wodny ambulans to możliwość szybkiego dotarcia do pacjentów

Kontrasty. Nowoczesne, bogate miasto z drapaczami chmur...

... a niemal tuż obok tradycyjny model życia mieszkańców

Dziecko chce być szczęśliwe niezależnie od warunków życia. Pamiętajmy o tym!

PANAMA:

DŁUGA DROGA
DO LEKARZA

Panama leży w Ameryce Środkowej, graniczy z Kolumbią oraz Kostaryką. Z jednej strony otaczają ją wody Morza Karaibskiego, a z drugiej Ocean Spokojny. Wokół wybrzeży Panamy rozpościerają się przepiękne rafy koralowe. Ten kraj to geograficznie wąski pas lądu, łączący Amerykę Północną z Ameryką Południową. Jego największą częścią jest Kanał Panamski. W skład terytorium Panamy wchodzi także liczne wyspy i wysepki. Panama jest republiką, na jej czele stoi prezydent. Stolicą jest miasto o identycznej nazwie co kraj – czyli Panama. Pomimo piękna tego zakątka świata, nie pozostaje on wolny od poważnych problemów związanych z zaspokajaniem podstawowych potrzeb przez znaczne grupy mieszkańców.

Wiele kultur, różny
standard życia...

Mieszkańcy Panamy tworzą wielokulturowe i wieloetniczne społeczeństwo. Ponad 60 proc. ludności stanowią Metysi, 20 proc. to Mulaci, a kolejne 10 proc. to ludność pochodzenia afrykańskiego. Mieszkają tu także liczne społeczności Indian, czyli rdzennej ludności. Pomimo znacznego postępu gospodarczego Panamy w ciągu minionej dekady (średni wzrost gospodarczy w okresie 2001-2013 to 7,2 proc., podczas gdy dla porównania, średni wzrost gospodarczy w Polsce w tym czasie to ok. 5 proc.), kraj wciąż mierzy się z poważnymi problemami. Trudności te najsilniej dotyczą najuboższych i sprawiają, że ich sytuacja ulega dalszemu pogorszeniu, często prowadząc także do wykluczenia społecznego. Jedną z takich grup są Indianie Ngoba, zamieszkujący zachodnią część kraju.

Trudny dostęp do leczenia

Ngoba mieszkają z dala od dużych ośrodków miejskich. Z powodu słabo rozwiniętej infrastruktury trudno tu dojechać i trudno się stąd wydostać – zwłaszcza jeśli żyje się w biedzie, czyli tak jak żyją Ngoba. Jedną z najbardziej negatywnych konsekwencji tej sytuacji jest brak dostępu do opieki medycznej i lekarstw. Problem jest widoczny w całym kraju – publiczne placówki medyczne pozostają niedofinansowane, brakuje miejsc i lekarstw dla pacjentów, a w wielu regionach Panamy w ogóle nie ma szpitali i przychodni. Co więc robią Ngoba, gdy ktoś zachoruje? Niestety nie są w stanie zrobić zbyt wiele, mogą jedynie czekać, aż dolegliwości ustąpią bądź podjąć trud i na pieszo wyruszyć w wielokilometrową podróż w poszukiwaniu gabinetu lekarskiego.

Pływający Lekarze

Jedną z organizacji, która wychodzi z propozycją rozwiązań tych problemów, jest „Floating Doctors”, czyli „Pływający Lekarze”. Organizacja ta od kilku lat prowadzi akcje pomocowe, które polegają na wysyłaniu zespołów lekarzy, pływających na łodziach i żaglowcu, do odległych regionów kraju w celu dostarczania lekarstw i niesienia pomocy medycznej potrzebującym. Ich działania zapewniają najuboższym dostęp do opieki lekarskiej, medykamentów, a także nowoczesnego sprzętu medycznego.

Dominika Kulczyk
z misją pomocową
w Panamie

Gdy przybywają „Pływający Lekarze”, robi się wokół nich tłoczno

Dr Benjamin LaBrot kieruje lekarzami-wolontariuszami

Wprowadzenie do scenariusza

Odpowiedzialność jest fundamentalną wartością ułatwiającą jednostkom funkcjonowanie w danej roli społecznej w ramach grupy oraz podejmowanie zadań o charakterze społecznym. Odpowiedzialna postawa człowieka jest efektem uwewnętrznienia ważnych reguł postępowania – wobec siebie, wobec innych ludzi, wobec instytucji społecznych, sytuacji, zdarzeń, itp. Prawidłowe relacje z innymi wymagają od nas odpowiedzialności zarówno w życiu prywatnym, w obrębie rodziny, jak i poza nią, w obrębie naszego bliższego czy dalszego otoczenia, w tym w sferze życia zawodowego. Odpowiedzialna postawa w życiu zawodowym związana jest z poczuciem misji, posłannictwa, głębokiego przekonania, że to, co się robi, jest potrzebne innym i wymaga maksymalnego zaangażowania oraz poświęcenia swojego czasu, energii, kreatywności. U podstaw każdej wykonywanej pracy powinno leżeć poczucie misji. Takie nastawienie do życia i zadań cechuje również wolontariuszy – ludzie, którzy mają potrzebę dzielenia się z innymi, są nastawieni na rozwój, nie boją się podejmować trudnych zadań, a pomaganie jest dla nich wartością samą w sobie. Fragmenty reportażu „Doktor Ben” mogą być dla uczniów inspiracją, by zastanowić się, na czym polega odpowiedzialność zawodowa (na przykładzie zawodu lekarza), czym jest misja w pracy zawodowej, jak aktywność zawodowa może łączyć się z działalnością w ramach wolontariatu, co to jest ów wolontariat i jakie cechy charakteru skłaniają do aktywności na rzecz innych ludzi.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Kamila Słupska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Lekarz – zawód i misja

ZAGADNIENIA:

znaczenie powołania, misji w zawodzie lekarza, praca i poświęcenie dla innych ludzi, organizacja „Pływający Lekarze”, wolontariat, cechy wolontariusza

WARTOŚCI:

poczucie odpowiedzialności, altruizm, praca na rzecz innych ludzi

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- › potrafi wyjaśnić, czym jest powołanie w zawodzie lekarza;
- › rozumie znaczenie Przyrzeczenia Lekarskiego;
- › wie, czym jest wolontariat i czym charakteryzują się działania wolontaryjne;
- › rozumie, co robi i po co działa organizacja taka jak „Pływający Lekarze”.

METODY I FORMY PRACY:

dyskusja, praca indywidualna, praca w grupach, praca techniką kosz i walizeczka, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Doktor Ben”, tekst Przyrzeczenia Lekarskiego, arkusze papieru, pisaki, koperty, karteczki z hasłami odnoszącymi się do specyfiki pracy lekarza, kartki z rysunkami walizki i kosza, karty pracy

Przebieg zajęć

Dyskusja
sztafetowa

KIM BĘDĘ W PRZYSZŁOŚCI?

Zapytaj uczniów, jakie zawody chcieliby wykonywać w przyszłości. Nazwy zawodów zapisz na tablicy. Zapytaj uczniów, który z tych zawodów stawia jakieś szczególne wymagania osobie, która go wykonuje, np.: wykształcenie, umiejętności, postawy.

Zapowiedz, że przedstawiciel zawodu lekarza będzie bohaterem zajęć.

Analiza tekstu

CO TO JEST PRYZRZECZENIE LEKARSKIE?

Poproś jednego z uczniów, by odczytał na głos słowa Prizrzeczenia Lekarskiego. Niech uczniowie spróbują określić, na czym polega i z jakimi cechami człowieka wiąże się praca lekarza.

„Przyjmuję z szacunkiem i wdzięcznością dla moich Mistrzów nadany mi tytuł lekarza i w pełni świadomy związanych z nim obowiązków przyrzekam:

- obowiązki te sumiennie spełniać;
- służyć życiu i zdrowiu ludzkiemu;
- według najlepszej mej wiedzy przeciwdziałać cierpieniu i zapobiegać chorobom, a chorym nieść pomoc bez żadnych różnic, takich jak: rasa, religia, narodowość, poglądy polityczne, stan majątkowy i inne, mając na celu wyłącznie ich dobro i okazując im należyty szacunek;
- nie nadużywać ich zaufania i dochować tajemnicy lekarskiej nawet po śmierci chorego;
- strzec godności stanu lekarskiego i niczym jej nie splamić, a do kolegów lekarzy odnosić się z należną im życzliwością, nie podważając zaufania do nich, jednak postępując bezstronnie i mając na względzie dobro chorych;
- stale poszerzać swą wiedzę lekarską i podawać do wiadomości świata lekarskiego wszystko to, co uda mi się wynaleźć i udoskonalić.

Przyrzekam to uroczyście!”

Film, rozmowa

DR BEN I „FLOATING DOCTORS”

Zaproś uczniów do wspólnego obejrzenia fragmentów reportażu pt. „Doktor Ben”. Później porozmawiajcie na temat tego, co zobaczyliście.

W rozmowie z uczniami posłuż się następującymi pytaniami:

- Dlaczego Ben postanowił założyć organizację „Pływający Lekarze” („Floating Doctors”)? Kto tworzy zespół „Pływających Lekarzy”?
- Jak wygląda praca „Pływających Lekarzy”? Czym podróżują z miejsca na miejsce?
- Skąd ludzie wiedzą, że „Pływający Lekarze” wkrótce do nich przybędą?
- Kto pomaga organizacji „Pływający Lekarze”? Jak nazywamy grupę ludzi, którzy w ten sposób pomagają?
- Jak ludzie reagują na wsparcie doktora Bena i jego organizacji?
- Co to jest misja i czy każdy lekarz ją ma, czy każdy powinien mieć?

Praca w grupach

JAKIE CECHY POWINIEN POSIADAĆ WOLONTARIUSZ?

Poproś uczniów, by na podstawie fragmentów reportażu, które obejrzeli, wybrali cechy charakteryzujące osoby pracujące w organizacji „Floating Doctors”. Podziel uczniów na cztery grupy. Przedstawicielom grup rozdaj koperty, w których znajdują się karteczki z hasłami określającymi cechy charakteru. Każdej grupie rozdaj dodatkowo po dwie kartki – jedną z rysunkiem walizki, drugą z rysunkiem kosza. Wyjaśnij, że w walizce należy zgromadzić te cechy, które zdaniem uczniów powinny charakteryzować wolontariuszy. Pozostałe należy umieścić w koszu. Niech każda z grup zaprezentuje swój wybór. Powiedz uczniom, że mogą poszerzyć listę o inne, ich zdaniem, istotne cechy. Zanim zaczniecie omawiać zadanie, poproś każdą z grup o wyjaśnienie jednego z pojęć: altruizm, egoizm, poczucie solidarności z innymi, determinacja.

Zapytaj, które hasła i dlaczego umieścili w walizeczce, a dlaczego inne zostały umieszczone w koszu. Hasła, które uczniowie umieścili w walizeczce, zapisz na tablicy.

Proponowany zestaw cech:

- optymizm;
- poczucie solidarności z innymi;
- radość życia;
- nastawienie na rozwój;
- odwaga;
- umiejętność pokonywania trudności;
- złośliwość;
- bezinteresowność;
- wyniosłość;
- współpraca;
- rzetelność;
- chęć niesienia pomocy;
- determinacja;
- wyrachowanie;
- potrzeba działania;
- egoizm;
- zaufanie;
- poczucie odpowiedzialności;
- altruizm;
- odpowiedzialność,
- unikanie odpowiedzialności.

Praca w grupach,
tworzenie definicji

KIM JEST WOLONTARIUSZ?

Na podstawie wymienionych cech niech grupy stworzą definicję wolontariusza. Poproś przedstawicieli grup o zaprezentowanie efektów ich pracy.

Jako podsumowanie tego zadania możesz przywołać definicję wolontariusza zaczerpniętą z Ogólnopolskiej Sieci Centrów Wolontariatu: „Wolontariuszem jest każda osoba, która dobrowolnie, ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz organizacji, instytucji lub osób indywidualnych, wykraczając poza więzi koleżeńsko-rodzinne”. Podkreśl też, jak ważna jest odpowiedzialność za innych i za wykonywane zadania, którą dobrowolnie przyjmuje na siebie wolontariusz.

Definicja uczniów nie musi brzmieć tak samo. Ważne, by odnosiła się do najważniejszych aspektów zagadnienia.

Praca
indywidualna

SYTUACJA I EMOCJE POSZCZEGÓLNYCH OSÓB

Każdy uczeń dostaje kartę pracy, którą wypełnia, mając w pamięci to, czego dowiedział się o sytuacji mieszkańców Panamy. Znajduje się na niej wypowiedź doktora Michaela Ponda:

„Wolontariat jest dla mnie sposobem na odwdzięczenie się innym. Ludzie w życiu wiele dla mnie zrobili, a tu mogę spłacić ten dług. Poza tym to dobra zabawa”.

Wspólnie z uczniami zastanówcie się, co dla pacjentów „Floating Doctors” oznacza wolontariat oraz jak ważna jest dla nich pomoc wolontariusza. Poproś, aby każdy z uczniów wymyślił historię osoby, której pomogli „Floating Doctors” i zapisał ją w karcie pracy. Przykładowymi bohaterami opowiadań mogą być:

- dziesięcioletnia dziewczynka z wyleczonym zębem;
- tata czwórki dzieci;
- dwunastoletni chłopiec, który słabo widzi;
- osiemdziesięcioletnia pani.

Podsumowanie

PODAJ DALEJ

W ramach podsumowania poproś wybranych uczniów o zaprezentowanie swoich prac. Zapytaj, czy ktoś z nich tak jak bohaterowie reportażu chciałby zostać wolontariuszem i w taki sposób pomagać innym. Poproś, aby zastanowili się nad tym, jakimi własnymi wyjątkowymi umiejętnościami mogliby się podzielić z kimś innym już teraz.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

POLSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

**POLSKA: STOWARZYSZENIE
SOS WIOSKI DZIECIĘCE:**

JAK ODBUDOWAĆ RODZINĘ

Od czasów transformacji ustrojowej z 1989 roku Polska skutecznie poradziła sobie z wieloma wyzwaniem społecznymi i ekonomicznymi. Jednak jedną z nierozwiązanych kwestii pozostał problem sieroctwa i wykluczenia społecznego dzieci osieroconych. Szacuje się, że w 2001 roku pod nadzorem sądów pozostawało ponad 177 tysięcy dzieci, z czego ponad 30 tysięcy znajdowało się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wiele fundacji i organizacji działających na rzecz dzieci osieroconych jednoznacznie wskazuje, że w obecnej sytuacji głównym celem podejmowanych działań powinno być zapobieganie wykluczeniu społecznemu najmłodszych, a także praca na rzecz środowisk patologicznych, z których w znacznej mierze te dzieci pochodzą.

Nie zawsze jest tak, że rodzice nie żyją

Sieroctwo kojarzone jest zwykle ze stanem, w którym dziecko nie ma jednego lub obojga rodziców. Tymczasem definicja sieroctwa obejmuje także pojęcie sieroctwa społecznego, czyli stan, w którym znajduje się dziecko porzucone przez naturalnych rodziców, odebrane rodzicom na mocy nakazu sądowego, czy też takie, którego kontakt z rodzicami naturalnymi jest ograniczony lub zakazany z mocy prawa. Przeglądając się sytuacji dzieci osieroconych w Polsce, wyraźnie widać, że są możliwości, by ich warunki znacznie poprawić.

Koszmar wykluczenia społecznego

Po pierwsze, działanie na rzecz dzieci osieroconych społecznie powinno zaczynać się w rodzinach zagrożonych takim problemem. W praktyce oznacza to m.in. pomoc dla rodzin ubogich, rodzin, w których stosowana jest przemoc oraz rodzin, w których występuje problem uzależnień. Po drugie, opieka nad dziećmi osieroconymi społecznie powinna zakładać przeciwdziałanie stygmatyzacji i wykluczeniu społecznemu takich dzieci. Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana osoba nie może w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. W Polsce jedną z grup najbardziej narażonych na marginalizację społeczną są dzieci i młodzież pochodzące ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujące się poza rodziną (pamiętajmy: doświadczenie odrzucenia społecznego jest niezwykle bolesne i może powodować trwałą traumę uniemożliwiającą budowanie zdrowych relacji w dorosłym życiu). Po trzecie, działanie na rzecz dzieci osieroconych to także kampanie społeczne zmierzające do obalania szkodliwych stereotypów na temat dzieci z domów dziecka czy rodzin zastępczych.

Więzi, których tak brakuje

Jedną z wielu organizacji działających w Polsce na rzecz walki z problemem sieroctwa społecznego jest Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Organizacja prowadzi wioski dziecięce, wspólnoty młodzieżowe, a także świetlice dla rodziców i dzieci. Kładzie nacisk na budowanie relacji społecznych, integrowanie dzieci osieroconych ze społeczeństwem, a także na wsparcie dla rodzin zagrożonych wystąpieniem problemu. Odbudowuje więzi, których brak legł u podstaw dramatu wielu polskich kilku- lub kilkunastoletków.

Rodzinne ciepło. Tylko ono może uczynić życie radosnym!

Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce uczy, jak pomagać dzieciom

Nowa rodzina, nowi koledzy. I zabawa, której dotąd brakowało

Zajęcia w świetlicy Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce

Wprowadzenie do scenariusza

„Najważniejsze jest, by gdzieś istniało to, czym się żyło: i zwyczaje, i święta rodzinne. I dom pełen wspomnień. Najważniejsze, by żyć dla powrotu”.

(Antoine de Saint-Exupéry)

Aby chcieć wracać, trzeba mieć do czego. Jednak przede wszystkim wraca się do kogoś – do kogoś ważnego. Niezależnie od tego, czy wyprawa trwała godzinę, dzień, tydzień, miesiąc czy dwa lata, wraca się do tych, którzy czekają: z herbatą, ciastem, obiadem, dobrym słowem, uwagą, zainteresowaniem, czasem, który chcą poświęcić powracającemu. Wraca się do rodziny. Rodzinę tworzą ludzie, którzy są sobie bliscy i dla siebie wzajemnie ważni, którzy się szanują i obdarzają uwagą. Rodzina to wartość, którą rzadko cenimy, bo po prostu zazwyczaj ją mamy, jest nasza własna, wszak mówi się: „nasza rodzina”, „moja rodzina”, jak by to było oczywiste. Oczywiście nie jest. Tworzenie rodziny wymaga codziennego wysiłku, nieustannej pracy, trudu i zaangażowania. Czasem trzeba ją zbudować na nowo, na przekór złym doświadczeniom i bolesnej historii osób, które już raz rodzinę utraciły i które się boją zaufać, otworzyć, spróbować. Podczas tej lekcji chcemy zaprosić nauczycieli i uczniów do rozmów na temat rodziny, którą tworzą ludzie bliscy sobie, choć niekoniecznie połączeni więzami krwi. Są to jednak ludzie dla siebie ważni i sobie potrzebni, a to jest fundament, na którym można świat budować od nowa.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Katarzyna Sadowska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Dom rodzinny tworzą ludzie

ZAGADNIENIA:

rodzina biologiczna, rodzina zastępcza, rodzina jako wartość, dobra atmosfera, współpraca domowników, organizacja życia rodzinnego, „zawodowi” rodzice

WARTOŚCI:

rodzina, bliskość, więź

CĘLE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZNIŃ:

- ▶ potrafi sformułować refleksję nad rodziną jako istotną wartością w życiu człowieka;
- ▶ rozumie znaczenie współpracy domowników, właściwej organizacji życia rodzinnego i dobrych relacji pomiędzy osobami tworzącymi rodzinę;
- ▶ umie krótko scharakteryzować działalność Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięcej.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, praca w grupach, analiza źródeł, drama (technika – stymulatory)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragment reportażu „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”, pudło z rekwizytami – stymulatorami (np. talerze, kubki, sztućce, szczoteczki do zębów itd.)

Przebieg zajęć

Rozmowa

KTO TWORZY RODZINNY DOM?

Zapytaj uczniów, kto tworzy rodzinę. Kto ustala obowiązujące w niej zasady? Jakie one są? Czym jest dobra komunikacja w rodzinie? Dlaczego czasem pojawiają się w rodzinie konflikty?

Zapytaj też, czy wiedzą, jak państwo pomaga dzieciom, które nie mają rodzin lub też z jakich powodów nie mogą być w rodzinie wychowywane.

Film, rozmowa

BLISKOŚĆ W RODZINIE ZASTĘPCZEJ

Przybliż dzieciom terminy „rodzina zastępcza”, rodzina naturalna i zapoznaj je z działalnością Stowarzyszenia Wioski Dziecięce SOS. Następnie wyświetl fragment reportażu „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”.

Po filmie zapytaj uczniów:

- Kto wchodzi w skład rodziny zastępczej?
- Który bohater filmu szczególnie przykuł ich uwagę? Dlaczego?
- Czy można powiedzieć, że mimo braku pokrewieństwa osoby przedstawione w reportażu tworzą rodzinę?
- Jak wygląda poranek w tej rodzinie?
- Jakie obowiązki mają poszczególni członkowie rodziny?

Zwróć uwagę na:

- obowiązki zastępczej matki;
- potrzeby wszystkich członków rodziny;
- znaczenie zaangażowania i wysiłku wszystkich członków rodziny w życie rodzinne;
- znaczenie organizacji życia rodzinnego.

Drama,
praca w grupie

PORANEK W RODZINIE

Podziel uczniów na trzy grupy. Poproś ich, aby wyobrazili sobie poranek w rodzinie. Niech podzielą się rolami: rolą rodziców, rolami starszego rodzeństwa, rolami młodszego rodzeństwa i wybiorą rekwizyty potrzebne do odegrania scenek.

Przedstaw następujące założenia:

- dom jest duży;
- mieszka w nim siedem osób;
- czworo dzieci chodzi do szkoły;
- dwoje najmłodszych dzieci pozostaje z zastępczą mamą w domu przez całą dobę.

Wprowadź uczniów w sytuację: Dzwoni budzik, godz. 6. Mama wstaje i idzie do kuchni, po niej wstają kolejno...

Zadania dla grup:

GRUPA 1: Przedstawcie scenę porannego wstawania mieszkańców domu oraz budzenia dzieci przez rodzica SOS. Wybierzcie potrzebne Wam do tego rekwizyty, zastanówcie się, jak się zachowują, co czują i jakie mają problemy poszczególni bohaterowie.

GRUPA 2: Przedstawcie scenę porannego wyboru ubrań oraz czynności toaletowych. Wybierzcie potrzebne Wam do tego rekwizyty, zastanówcie się, jak się zachowują, co czują i jakie mają problemy poszczególni bohaterowie.

GRUPA 3: Przedstawcie scenę przygotowania i jedzenia śniadania. Wybierzcie potrzebne Wam do tego rekwizyty, zastanówcie się, jak się zachowują, co czują i jakie mają problemy poszczególni bohaterowie. Omówcie przeprowadzone ćwiczenie.

Poproś uczniów o podzielenie się refleksjami dotyczącymi odegranej roli oraz ogólnie panującej atmosfery, potencjalnych konfliktów i sposobów ich rozwiązywania.

WARTO PAMIĘTAĆ, ŻE: Praca metodą dramy, techniką stymulatory, opiera się na wykorzystywaniu zestawu przedmiotów, które ułatwiają tworzenie historii. Kolejne fragmenty historii mogą być przedstawiane przez odrębne grupy uczniów i uczennic.

Podsumowanie

JAK DBAĆ O RODZINNE WIĘZI?

W ramach podsumowania zajęć wspólnie ustalacie, co pozytywnie wpływa na to, że w rodzinie, tej naturalnej, jak i zastępczej, panuje dobra atmosfera.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

MALAWI

SCENARIUSZ LEKCJI

MALAWI:

WALKA Z BIEDĄ I CHOROBA

Malawi to niewielki kraj śródlądowy graniczący z Zambią, Tanzanią i Mozambikiem. Zamieszkuje go około 16,8 milionów ludzi i liczba ta nadal wzrasta. Gospodarka Malawi mierzy się z licznymi problemami, co w konsekwencji powoduje, że po pierwsze, państwo jest zaliczane do grupy krajów o niskim dochodzie, a po drugie, znaczna część tej licznej populacji żyje w skrajnej biedzie.

Sytuacja gospodarcza bez wyjścia

Sytuacja ekonomiczna Malawi uległa dalszemu pogorszeniu po kryzysie finansowym z 2008 roku. Gospodarka tego kraju opiera się przede wszystkim na rolnictwie. Jednak z powodu zacofania technologicznego, niedofinansowania oraz trudnych warunków klimatycznych produkcja żywności jest tu nieefektywna i nie może zaspokoić potrzeb mieszkańców. Dlatego Malawi zmuszone jest do importowania żywności z zagranicy.

Choroba z biedą i nieświadomości

Problemy, z którymi mierzą się kraje tak biedne jak Malawi, nie tylko hamują rozwój i maksymalnie utrudniają życie mieszkańcom. Sprzyjają również rozprzestrzenianiu się zagrożeń innego typu. Tragedią Malawi, tuż obok ubóstwa i niedożywienia, jest AIDS. Szacuje się, że ponad milion osób pozostaje nosicielami wirusa HIV, z czego ponad połowa to kobiety powyżej 15. roku życia, a ponad 80 tysięcy to dzieci poniżej 14. roku życia.

Edukacja na niskim poziomie

Ogólny poziom wiedzy o życiu seksualnym i przyczynach zarażenia HIV jest w Malawi bardzo niski. Dzieje się tak dlatego, że po pierwsze, znaczna część społeczeństwa z powodu biedą nie ma dostępu do edukacji. Po drugie, poziom edukacji publicznej, jeśli już ktoś ma szcześnie się uczyć, jest niski, więc ukończenie szkoły nie jest jednoznaczne ze zdobyciem należytej wiedzy. W konsekwencji przypadki zakażenia tym wirusem wynikają z całkowitej nieświadomości partnera czy partnerki. Mało tego, w Malawi notuje się także wysoki poziom prostytucji, co sprawia, że ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa bardzo wzrasta.

Wyrwać ulicy tysiące sierot

Kiedy w tym kraju kobieta chora na AIDS rodzi zdrowe dziecko, staje przed okrutnym dylematem: czy karmić je piersią i ryzykować zarażenie, czy skazać je na śmierć głodową? W rezultacie, świadomie lub nie, wybiera opcję pierwszą. Szacuje się, że długość życia osób chorych na AIDS w Malawi nie przekracza 49 lat. Po pierwsze oznacza to, że dziecko zarażone HIV bardzo szybko straci rodziców i zostanie sierotą. Po drugie, straci także praktycznie wszystkie szanse na edukację – nie będzie miało bowiem opiekunów, którzy mu ją zapewnią i zostanie skazane na życie w skrajnej biedzie. Wziąwszy pod uwagę jego chorobę, oznacza to też ogromne cierpienie. Dlatego tak ważne są działania organizacji pomocowych takich jak Jacaranda Foundation, które starają się przejąć opiekę nad dziećmi pozostającymi w przerażającej sytuacji. Chodzi o to, by pomimo choroby miały prawo oraz warunki do rozwoju. By nie były skazane na walkę o życie na ulicy.

W Malawi wielu ludzi z trudem walczy o przetrwanie

Dominika Kulczyk z Marie Da Silvą, założycielką Jacarandy

Obiad to w zmagającym się z biedą Malawi ważne wydarzenie

Marie w szpitalu, w którym leżą ludzie chorzy na AIDS

Niestety, wiele dzieci przychodzi tu na świat jako nosiciele HIV

Nadzieja, radość, bezpieczeństwo. Kolejka po jedzenie w szkole prowadzonej przez Jacaranda Foundation

Wprowadzenie do scenariusza

Edukacja to długotrwały i złożony proces, w trakcie którego ludzie się rozwijają, wzbogaca się ich wiedza, kształtują umiejętności, rozwijają kompetencje, postawy. W wyniku edukacji lepiej rozumiemy siebie, nasze relacje ze światem, bardziej skutecznie kontrolujemy własne zachowania, mamy wpływ na to, co dzieje się wokół, i mamy poczucie, że możemy zmieniać siebie i otaczającą rzeczywistość. Mądra edukacja powinna bazować na czterech filarach: 1. Rozwoju osobistym, czyli budowaniu pewności siebie, motywacji, umiejętności porozumiewania się, nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi, itp. 2. Rozwijaniu umiejętności życiowych, czyli kierowaniu własnym życiem, rozwiązywaniu problemów, planowaniu drogi zawodowej, modyfikowaniu planów zawodowych, umiejętnościach potrzebnych w życiu i przyszłej pracy zawodowej. 3. Uczeniu się, jak się uczyć i jak myśleć. 4. Tworzeniu uporządkowanej wiedzy dotyczącej różnych dziedzin nauki i życia codziennego. Indywidualna wiedza jest z jednej strony oparta na doświadczeniu, mówimy wówczas o wiedzy praktycznej, z drugiej strony wynika z określonych założeń, koncepcji teoretycznych, mówimy wówczas o wiedzy naukowej (teoretycznej). W trakcie edukacji szkolnej człowiek zgłębia oba jej rodzaje. Uczy się „wiedzieć, że” i „wiedzieć, jak”, poznaje i uczy się faktów oraz procedur realizacji czynności. Wiedza jest odmienna w zależności od czasu, w którym człowiek żyje, sytuacji społecznej, politycznej, gospodarczej, specyfiki miejsca zamieszkania, preferowanych w społeczeństwie wartości, itp. Zawsze jednak edukacja powinna dawać uczniom skrzydła, pozwalające wznieść się najwyżej, jak to możliwe. Taką właśnie edukację proponuje Marie – bohaterka reportażu, który jest dla nas inspiracją do rozmów z uczniami o edukacji, przygotowaniu do przyszłej pracy oraz przyszłości każdego człowieka.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Kamila Słupska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Szkoła w rodzinnym domu – pomysł na edukację i zdobycie zawodu

ZAGADNIENIA:

edukacja, rola szkoły, kształtowanie i rozwijanie umiejętności, zdobycie zawodu

WARTOŚCI:

edukacja, wykształcenie, rozwój osobisty

CELE LEKCJI:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- rozumie znaczenie edukacji;
- potrafi wymienić funkcje szkoły;
- umie krótko scharakteryzować cel i sposób działania Fundacji Jacaranda;
- potrafi uzasadnić potrzebę posiadania umiejętności praktycznych oraz wymienić korzyści wynikające ze zdobycia zawodu.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, burza mózgów, mapa myśli, analiza źródeł, praca w grupach, praca indywidualna

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Dzień, w którym miałem najlepsze ubranie”, kartki, pisaki, karty pracy indywidualnej

Przebieg zajęć

Film, rozmowa

DZIAKALNOŚĆ MARIE DA SILVY

Zaproponuj obejrzenie fragmentów reportażu, dotyczącego szkoły w Malawi prowadzonej przez Fundację Jacaranda.

Przed prezentacją filmu przedstaw uczniom historię życia dyrektorki szkoły – Marie Da Silvy.

Marie urodziła się w Malawi. Jej mama przywiązywała ogromną wagę do edukacji, dlatego Marie wyjechała na studia do Anglii, a następnie zamieszkała w Nowym Jorku, gdzie pracowała jako opiekunka do dzieci. Kiedy dowiedziała się, że szkoła w Malawi ma przestać istnieć, namówiła mamę, by otworzyły szkołę w swoim domu. Obiecała, że będzie pomagała finansowo w jej utrzymaniu, co też robiła przez siedem lat, przysyłając pieniądze na jej funkcjonowanie. Po śmierci mamy wróciła do Malawi i zajęła się prowadzeniem szkoły.

Po obejrzeniu filmu zapytaj uczniów:

- Dlaczego Marie zależało na tym, żeby dzieci z Malawi miały szansę uczęszczać do szkoły?
- Dlaczego Marie zajęła się w szkole dożywianiem dzieci?
- Dlaczego ważne jest przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci?
- Dlaczego Marie zajęła się także zdrowiem dzieci?

Mapa myśli

FUNKCJE SZKOŁY

Stwórz razem z uczniami mapę myśli ukazującą różne funkcje szkoły. Następnie zapytaj uczniów, które z tych zadań spełnia szkoła w Malawi? Które wydają się im najważniejsze i dlaczego? Przykładowe funkcje szkoły to:

- kształcąca (dydaktyczna) – lekcje;
- wychowawcza – zajęcia integrujące klasę;
- socjalizującą – przyjaciele, znajomi;
- opiekuńcza – świetlica;
- profilaktyczna – opieka zdrowotna, promowanie zdrowego trybu życia;
- terapeutyczna – pomoc uczniom w trudnej sytuacji;
- kulturotwórcza – udział w koncertach, spektaklach, organizowanie wystaw itd.

Praca w grupach

WARSZTATY UMIEJĘTNOŚCI

Podkreśl, że umiejętności i wiadomości potrzebne są do wykonywania określonych zadań i pozwalają na znalezienie pracy. W sytuacji, gdy brakuje ludzi, którzy potrafią wykonać określone czynności (zadania, usługi), umiejętność wykonania danej pracy jest bardzo ważna. Pamiętając, że Marie Da Silva chce, żeby jej uczniowie rozwijali się również w tej sferze, wymyślcie, jakie warsztaty mogłyby pojawić się w jej szkole: np. warsztat tkacki, stolarski, kulinarny, ogrodniczy, krawiecki, „złota rączka”, garncarski itd.

Podziel uczniów na grupy warsztatowe i przydziel ich do odpowiednich warsztatów.

ZADANIA DLA GRUP:

Ustalcie:

- jakie umiejętności można u Was zdobyć; kto Was będzie uczył; w jaki sposób;
- jak zorganizujecie miejsce pracy (pamiętajcie o zasadach bezpieczeństwa);
- czego potrzebujecie do Waszych zajęć;
- co wyróżnia osobę, która chodziła do Was na zajęcia.

Poproś, by wybrani uczniowie zaprezentowali efekty pracy swoich grup.

Praca indywidualna

AUTOREFLEKSJA

Poproś uczniów, żeby wypełnili poniższą tabelę:

To ja (narysuj symbol lub symbole, które najlepiej odzwierciedlają Ciebie)	
Najchętniej spędzam czas, robiąc...	
Jestem dobra/dobry w...	
Nie lubię robić...	
Gdybym miała/miał dużo czasu, to zajęłabym się/zająłbym się...	
W przyszłości chciałabym/ chciałbym wykonywać zawód (pracę)...	
Aby wykonywać ten zawód (pracę), chcę rozwinąć w sobie (nauczyć się, dowiedzieć)...	
Aby wykonywać ten zawód, muszę pokonać następujące przeszkody (wewnętrzne, zewnętrzne)...	
Ile czasu zajmie mi osiągnięcie celu?	

Podsumowanie

PRACA NAD SAMYM SOBĄ

Podsumowując zajęcia wspólnie z uczniami zastanówcie się, dlaczego rozwój osobisty jest tak ważny w życiu każdego człowieka. Pokróćcie powtórzcie również, jak ważną rolę odgrywa edukacja i dlaczego nauka w szkole nie powinna być w żadnym razie traktowana jako „smutny obowiązek”.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

UKRAINA

SCENARIUSZ LEKCJI

To ci, którzy odeszli walcząc o wolność. Zostawili dzieci, żony. Ich bliskim życie zawało się w jednej chwili

Mimo wojny robi się wszystko, by dzieci chodziły do szkoły

Elina Galva straciła na wojnie ukochanego męża

„Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cała świat”

Janusz Korczak

INSPIRACJE DO ZAJĘĆ Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ

WIEM. CZUJĘ...

POMAGAMI!

KULCZYK
FOUNDATION

EFFEKT
DOMINA

UKRAINA:

PRAGNIENIE WOLNOŚCI

W listopadzie 2013 roku w nagłówkach programów informacyjnych pojawiły się wiadomości o zerwaniu negocjacji w sprawie warunków przystąpienia Ukrainy do Unii Europejskiej (UE). Ówczesny prezydent Ukrainy – Wiktor Janukowycz, zawiesił wieloletnie rozmowy w sprawie podpisania umowy stowarzyszeniowej, która stanowi ważny krok w staraniach o przyłączenie do struktur unijnych. W odpowiedzi na tę sytuację w Kijowie wybuchła fala protestów społecznych, a opozycja polityczna zażądała usunięcia Janukowycza z funkcji prezydenta. Manifestacja przybrała charakter ogólnonarodowej rewolucji, która postulowała wprowadzenie radykalnych zmian w państwie (m.in. walkę z korupcją, walkę z bezrobociem, umocnienie procesów demokratyzacji). Wbrew oczekiwaniom władzy, pomimo podjęcia brutalnej interwencji jednostek specjalnych policji (Berkut) protesty, zamiast osłabnąć, rozlały się po całym kraju, a ruch zaczęto nazywać Euromajdanem.

Od walk ulicznych do wojny

W lutym 2014 roku, w wyniku walk ulicznych zginęło kilkaset osób. Był to moment przełomowy, ponieważ narastająca presja zmusiła prezydenta do ogłoszenia wcześniejszych wyborów i usunięcia jednostek Berkutu z przestrzeni publicznej. Sam Janukowycz, za mocy decyzji parlamentu, został pozbawiony urzędu. Funkcję prezydenta tymczasowo objął Oleksandr Turczynow, a obecnie fotel prezydencki zajmuje Petro Poroszenko. Podczas gdy proeuropejska, zachodnia część Ukrainy świętowała zwycięstwo, wśród mieszkańców prorosyjskiego obszaru wschodniego i Krymu nasilały się tendencje separatystyczne. Padały postulaty zacieśnienia relacji z Rosją. W marcu 2014 roku ogłoszono deklarację niepodległości Republiki Krymu (defacto został przejęty przez Rosję), a w kwietniu nastrojese separatystyczne w obwodach donieckim i ługańskim przerodziły się w konflikt zbrojny pomiędzy ukraińskimi siłami bezpieczeństwa a separatystami prorosyjskimi. Konflikt ten, wspierany przez Rosję, trwa do dziś.

Głęboko zakorzeniona trauma

Największymi ofiarami każdej wojny są cywile, czyli zwyczajni obywatele. Ich codzienność zmienia się drastycznie, pojawiają się problemy z dostępem do elektryczności, żywności, zamykane są szkoły i miejsca pracy. Dodatkowo pojawia się strach przed utratą życia. Wielu mieszkańców Krymu, a także obwodów donieckiego i ługańskiego doświadczyło niewyobrażalnych tragedii. Byli świadkami śmierci swoich bliskich, którzy zginęli na skutek prowadzonych działań zbrojnych. Naturalne w tak trudnych momentach staje się więc dążenie do powrotu do życia w normalnych warunkach i poszukiwanie bezpiecznego miejsca. Dla Ukraińców z regionów objętych konfliktem takim miejscem jest Polska, to właśnie tutaj, u nas szukają schronienia i próbują zapomnieć o koszmarze wojny.

Przestać o tym myśleć

Jedną z placówek, która udziela pomocy uciekającym z Ukrainy jest Archidiecezjalny Ośrodek Charytatywny Caritas Archidiecezji Warmińskiej. Potrzebne, a zarazem niezwykle interesujące inicjatywy powstają także na terenie Ukrainy. Należy do nich przedsiębiorstwo społeczne Pizza Veterano, założone przez weteranów wojennych. Jest to zarówno miejsce pracy, jak i powrotu do normalności, w którym osoby po przejściach wojennych mogą znaleźć nie tylko zatrudnienie, ale także wsparcie oraz zrozumienie.

Elina Galva walczy o to, by jej dzieci były szczęśliwe

Pizza Veterano pomaga weteranom zapomnieć o wojnie

Dominika Kulczyk, ukraińskie dzieci... i prezenty z Polski!

Wprowadzenie do scenariusza

Bohaterstwo „jest czynem, postawą właściwą bohaterowi”, zaś bohater to „ten, kto odznaczył się odwagą i ofiarnością”, z kolei bohaterski to „właściwy bohaterowi” – takie definicje znajdziemy w Słowniku Języka Polskiego. Pod pojęciem „bohaterstwo” kryje się jednak zdecydowanie więcej treści i indywidualnych znaczeń. Bohaterstwo jest rezultatem niezgody na to, co narzucone, i próbą zrzucenia jarzma. Bohaterstwo to podjęcie decyzji, by wyruszyć na front. Bohaterstwo to zostawić bliskich tych których się kocha. Bohaterstwo to zostawić tych, którzy kochają. Bohaterstwo to walczyć o wolność. Bohaterstwo to towarzyszyć umierającym. Bohaterstwo to być gotowym na utratę życia w imię wolności. Bohaterstwo to cierpliwie, z nadzieją czekać na tego, który jest na froncie. Bohaterstwo to powrócić z frontu, spojrzeć w oczy wdowom i sierotom po przyjaciółach. Bohaterstwo to poradzić sobie ze wspomnieniem wojennych obrazów. Bohaterstwo to żyć po stracie ukochanego człowieka. Bohaterstwo to wstawać codziennie rano, chociaż ten, na którego się czekało, już nigdy nie wróci. Bohaterstwo to znaleźć w sobie siłę, by pomagać innym. Bohaterstwo to pozwolić sobie pomóc. Bohaterstwo to walczyć mimo wszystko.

Podczas tych zajęć zapraszamy do rozważań nad tym, jaką cenę płacą ludzie za walkę o prawo do wolności. Mówimy o życiu po powrocie z frontu, stracie ukochanego człowieka. Zwracamy uwagę, jak ważne jest wsparcie udzielone przez ludzi, którzy podobnie czują, mają podobne doświadczenia, by podnieść się i żyć. To trudna lekcja... ale, jakże potrzebna, byśmy wszyscy zrozumieli, że „pokój jest tym, czego potrzebujemy najbardziej”.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorzy:
Katarzyna Sadowska,
Tomasz Sadowski

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Życie i zdrowie ceną walki o wolność

ZAGADNIENIA:

walka o wolność, cena wolności, pamięć o bohaterach, wsparcie dla rodzin i weteranów

WARTOŚCI:

wolność, bohaterstwo

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- zastanowi się, czym jest walka o pokój;
- zastanowi się, czym jest walka o wolność;
- potrafi wyjaśnić, na czym może polegać bohaterstwo;
- rozumie, jaką cenę mogą ponieść zwykli ludzie za dążenie do pokoju i wolności;
- potrafi wyjaśnić znaczenie wsparcia od innych dla osób, które przeżyły wojnę lub straciły bliskich podczas działań wojennych.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, praca w grupach, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragment reportażu „Wolność. Kocham i rozumiem”, karty pracy

Przebieg zajęć

Film, rozmowa

WOLNOŚĆ JAKO ZADANIE

Przed projekcją reportażu wprowadź uczniów w tematykę, korzystając z informacji na temat Ukrainy zawartych we wstępie.

Zapytaj uczniów, jakie mają skojarzenia ze słowami „bohaterstwo” i „wolność”. Skojarzenia uczniów zapisz na tablicy w formie map myśli.

Zaproś uczniów do obejrzenia pierwszego fragmentu reportażu.

Zachęć uczniów do dzielenia się refleksjami. Użyj pytań ukierunkowujących dyskusję:

- Czym jest walka o wolność dla bohaterów reportażu?
- Jaka jest cena wolności?
- Dlaczego ludzie decydują się ponieść najwyższy koszt za swoją wolność?

Przytocz słowa Dominiki Kulczyk z początkowej części reportażu:

„Ludzie na Ukrainie bardzo cierpią z tego powodu, że tak wielu wspaniałych ludzi musi za swoją wolność, bezpieczeństwo i normalne życie ginąć na froncie, tracić bliskich, przyjaciół, mężów, żony, ojców...”

Poproś uczniów, by zastanowili się nad sensem powyższych słów.

Film, rozmowa

NAJWYŻSZA OFIARA

Wyświetl kolejny fragment reportażu – wspomnienie Eliny Galvy o mężu.

Po projekcji poproś uczniów o podzielenie się swoimi refleksjami. Zadań następujące pytania ukierunkowujące:

- Jakie cechy męża wymienia Elina?
- Jakie emocje u Eliny wywołuje wspomnienie kochanego człowieka?
- Co to znaczy, że Elina po śmierci męża musiała zmierzyć się z nową rzeczywistością?

Zwróć uwagę, że Wiaczesław (Sława), jego żona i synowie za dążenie do wolności zapłacili najwyższą cenę. Podkreśl, że Wiaczesław walczył o swoje prawo i prawo swoich rodaków do wolności „danej jako miara jego godności”.

Zapytaj uczniów:

- Na czym polega bohaterstwo Wiaczesława?
- Na czym polega bohaterstwo jego żony Eliny?

Zwróć uwagę, że wielu walczących wróciło z wojny, ale udział w niej zmienił ich życie na zawsze.

Film, rozmowa,
praca w grupach

MIEJSCE - WSPÓLNOTA PRZEŻYĆ

Podziel uczniów na dwu-trzyosobowe zespoły, rozdaj karty pracy i poproś, by uzupełnili je w trakcie i po projekcji.

Włącz kolejny fragment reportażu poświęcony Leonidowi Ostalcewowi i prowadzonej przez niego pizzerii Veterano, miejscu spotkań weteranów i ich rodzin.

Omówcie karty pracy.

Podsumowanie

DLACZEGO WSPÓLNOTA JEST TAK WAŻNA?

Zapytaj uczniów, dlaczego żołnierze, którzy wrócili z frontu oraz ich najbliżsi szukają osób o podobnych przeżyciach? Wspólnie zastanówcie się, dlaczego łatwiej porozumieć się z kimś, kto ma podobne do nas doświadczenia. W rozmowie zwróć uwagę uczniów na znaczenie wsparcia dla drugiej osoby oraz ważną rolę wspólnoty w życiu człowieka.

KARTA PRACY:

Dlaczego Leonid podjął decyzję o pójściu na front?

.....
.....
.....
.....

Jak wyglądało jego życie na froncie?

.....
.....
.....
.....

Jak sobie radzi po powrocie?

.....
.....
.....
.....

Dlaczego Leonid zatrudnia w pizzerii weteranów?

.....
.....
.....
.....

Jakie funkcje pełni pizzeria?

.....
.....
.....
.....

Jakie zadania podejmuje?

.....
.....
.....
.....

W jakim celu spotykają się w pizzerii żony weteranów?

.....
.....
.....
.....

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

NEPAL

SCENARIUSZ LEKCJI

NEPAL:

KOSZMARNY LOS DZIECI W WIĘZIENIU

Nepal jest jednym z najbiedniejszych i najsłabiej rozwiniętych krajów świata. W 2006 roku zakończyła się tu trwająca 10 lat wojna domowa, jednak sytuacja polityczna nadal jest niestabilna. Ponad 25 proc. populacji żyje poniżej granicy ubóstwa, czyli za mniej niż 0,5 dolara dziennie. Sytuację gospodarczą pogarszają trudne warunki klimatyczne i częste katastrofy naturalne. Uniemożliwiają rozwój rolnictwa, a w efekcie powodują deficyt żywności, najbardziej dotkliwy dla grup najuboższych.

Ubóstwo plagą Nepalu

Ubóstwo to sytuacja, w której ludzie nie posiadają wystarczającej ilości środków finansowych, aby zakupić jedzenie i inne produkty podstawowe. To także brak dostępu do zasobów i wartości społecznych, determinowany trudnym położeniem życiowym. Ubóstwo dotyka przede wszystkim kraje rozwijające się, a w szczególności mieszkające w nich kobiety. Wyjątkowo niekorzystna sytuacja kobiet wynika z ich niskiego statusu społecznego w tych krajach.

Przestępczość z biedy

Ubóstwo to niestety wstęp do wielu dramatycznych zjawisk, m.in. znacznie zwiększa ryzyko zaangażowania się w działalność o charakterze przestępczym, w celu zdobycia środków na utrzymanie. Główny wpływ na to ma patriarchalny system społeczny. W najuboższych rodzinach, pod wpływem przemocy lub presji, kobiety stają się wielokrotnie „narzędziem” do popełniania przestępstw związanych z handlem ludźmi i przemytem narkotyków. Oznacza to, że mężczyźni zmuszają często żony do angażowania się w działalność kryminalną, w konsekwencji czego wiele z nich trafia do więzienia.

Dziecko bez praw w więzieniu

W Nepalu nie istnieje system opieki nad dziećmi opuszczonymi. Kiedy więc dorośli dostają wyrok, dzieci trafiają do celi wraz z rodzicami, ponieważ w przeciwnym razie byłyby zmuszone do zamieszkania na ulicy. W więzieniu dziecku nie przysługuje ani dodatkowe łóżko, ani dodatkowy posiłek. Cele są przepełnione, brakuje także dostępu do sanitariatów i wody. Co oczywiste, najmłodszy nie chodzi do szkoły i dorastają w skrajnie niekorzystnych warunkach - hamujących rozwój i uczących zachowań przestępczych. Jedną z takich placówek jest centralne więzienie w Kathmandu.

Na ratunek najmłodszym

Na rzecz dzieci przebywających w nepalskich więzieniach działają organizacje pomocowe, które próbują wypełnić pustkę tam, gdzie powinien istnieć społeczny system opieki. Znajdują się wśród nich m.in. PA Nepal (Prisoners Assistance Nepal) oraz Early Childhood Development Centre (ECDC). Zapewniają one dzieciom schronienie, wyżywienie i edukację. Uczą także nawiązywania zdrowych relacji społecznych, opartych na szacunku i zaufaniu. Pomagają małym podopiecznym „podnieść się” po doznanej traumie. Jednocześnie jednak przygotowują dzieci do ewentualnego powrotu do domu, ponieważ wiele z nich jest odbieranych przez rodziców po zakończeniu kary. Przygotowują też kobiety do wyjścia na wolność, oferując im różne programy wsparcia i nauki zawodu.

Błogie dzieciństwo... W Nepalu to często nieosiągalny luksus

To kraj, w którym tradycja sąsiaduje niestety z biedą

Rodzinne, pełne ciepła sytuacje. Niezależnie od warunków życia

Wprowadzenie do scenariusza

Dzieciństwo jest kluczowym dla dalszego rozwoju okresem w życiu człowieka. To wszystko, czego jednostka doświadczy w pierwszych latach życia, będzie niosła w swoją dalszą życiową drogę albo jako cenny zasób, albo jako trudny do pozbycia się balast. To na tym etapie rozwoju kształtują się ufność, przywiązanie, pojawiają się elementarne dyspozycje pozwalające w przyszłości podejmować ważne w życiu zadania i role społeczne. Bezpieczne przywiązanie ukształtowane w dzieciństwie pozwoli w przyszłości zbudować otwarte, satysfakcjonujące relacje z innymi ludźmi. Swobodna, niczym nieskrępowana zabawa pozwala na rozwijanie sprawności, doświadczanie własnego sprawstwa, naśladowanie zachowań innych ludzi. Dziecko uczy się od swoich rodziców, opiekunów, rodzeństwa: obserwując ich, podejmując wspólną z nimi aktywność, rozmawiając z nimi, działając pod ich opieką. W psychologii funkcjonuje termin „upośredniania dziecku rzeczywistości” przez opiekuna. To znaczy, że opiekun przekłada to, co dzieje się dokoła, co dziecko na co dzień widzi, czego doświadcza, na jego język, tłumaczy mu, wyjaśnia, opisuje, rozmawia, pokazuje. W ten bezpieczny sposób dziecko poznaje świat, jego możliwości i zagrożenia. Będąc i czując się bezpieczne, może oddalać się od opiekuna, eksplorować otoczenie, doświadczać w przekonaniu, że gdy pojawi się niebezpieczeństwo, dorośli nie zawiedzie, będzie w pobliżu, udzieli pomocy, wsparcia. Tych doświadczeń, niezwykle ważnych dla dalszego rozwoju, pozbawione są nepalskie dzieci przebywające z rodzicami w więzieniu. Mieszkają w ciasnych celach, bez prawa do pożywienia i wody, „niewidoczne dla świata”, nie mają prawa do szacunku, swobodnej aktywności, odkrywania i poznawania świata, edukacji, zaspokajania potrzeby ruchu. Takie dzieciństwo odciska głębokie piętno na całym późniejszym życiu. Są jednak ludzie, którym los dzieci w więzieniach nie jest obojętny. Znajdują czas i możliwości, by tworzyć dzieciom osadzonych rodziców namiastkę normalności. Zapraszamy do lekcji poświęconej nietłemu dzieciństwu – za kratami nepalskiego więzienia.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Katarzyna Sadowska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Zdjąć piętno dziecięcego zniewolenia

ZAGADNIENIA:

dziecko pozbawione wolności, jakość życia dziecka, szansa na lepsze życie, organizacje społeczne pomagające dzieciom osadzonych w więzieniu rodziców

WARTOŚCI:

szczęśliwe dzieciństwo, wolność

CĘLE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- wie, jak ważna jest wolność w życiu każdego człowieka;
- podejmie refleksję nad sytuacją dzieci przebywających z matkami w więzieniach;
- zastanowi się nad możliwościami poprawy jakości życia dziecka.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, analiza źródeł, praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Więzień bez wyroku”, kartki, pisaki, zadania dla uczniów

Przebieg zajęć

Rozmowa

MAM PRAWO DO...

Poproś uczniów, żeby dokończyli zdanie: **Mam prawo do...** Propozycje uczniów zapisz na tablicy.

Zastanówcie się wspólnie, które wymienione przez uczniów prawa wydały się im najważniejsze. Zapytaj też, czy wszyscy powinni mieć takie same prawa, czy tak jest. Czy prawa przez nich wymienione różnią się od praw przyznawanych osobom dorosłym? Jeśli tak, to na czym polegają te różnice i z czego wynikają.

Film, rozmowa

„WIĘZIENIE BEZ WYROKU”

Wprowadź uczniów w tematykę filmu. Podkreśl, że są takie sytuacje na świecie, kiedy dzieciom nie przysługują żadne prawa. Zaznacz, że system prawny funkcjonujący w Nepalu pozbawiony jest procedur dotyczących zapewnienia odpowiedniej opieki dzieciom skazanych rodziców. Dzieci te stają się „niewidoczne” dla państwa. Nepalskie dzieci, żyjące wraz z rodzicami w więzieniach, stają się więźniami bez wyroku. Nie popełniły przestępstwa, a mimo to skazane są na pobyt w więzieniu. Osadzone matki nie mają wyboru, pozostawienie dzieci na wolności oznaczałoby dla nich jeszcze gorszy los.

Wyświetl fragmenty reportażu.

Po obejrzeniu filmu zapytaj:

- Jakie emocje towarzyszyły uczniom podczas oglądania fragmentu reportażu?
- Jak rozumieją jego tytuł?
- W jaki sposób dzieci trafiają do więzienia?
- Dlaczego matki lub ojcowie zabierają dzieci ze sobą do więzienia?
- Jak wygląda życie dziecka w więzieniu?
- Czego dziecko żyjące w więzieniu nie może robić?

Film, rozmowa, praca w grupach

POZA WIĘZIENIEM, ALE BEZ MAMY

Powiedz uczniom, że z pomocą dzieciom przychodzą różne organizacje i osoby. Zaprezentuj uczniom fragmenty reportażu ukazujące działalność Indiry Ranamagar oraz zajęcia edukacyjne realizowane z dziećmi znajdującymi się pod opieką Pushpy Basnet.

Po projekcji podziel dzieci na cztero-, pięcioosobowe zespoły. Niech każdy zespół otrzyma arkusz szarego papieru, pisaki. Powiedz, by uczniowie podzielili arkusz papieru pionowo na dwie części. Po lewej stronie umieszczają „zagrożenia”, związane z pobytem dziecka w więzieniu. Po prawej „szanse” dla ich rozwoju, wynikające z działań Indiry Ranamagar i Pushpy Basnet.

Poproś uczniów o zaprezentowanie wyników pracy. Na ich podstawie podsumuj zajęcia.

Podsumowanie

MOJE OPINIE

W ramach podsumowania zajęć zaproponuj uczniom napisanie listu. Mogą wybrać, czy będzie to list do założycielek organizacji dotyczący wrażeń na temat ich działalności, czy list do Rzecznika Praw Dziecka, w którym odniosą się do sytuacji praw dziecka.

Zadania:

Napisz list do Indiry Ranamagar lub Pushpy Basnet, w którym podzielisz się swoimi uczuciami i poglądami na temat ich działalności.

lub

Na podstawie obejrzanego reportażu oraz własnej wiedzy zastanów się, jakie prawa dziecka łamane są na świecie. Napisz list skierowany do Rzecznika Praw Dziecka, w którym opisziesz zaistniałą sytuację i poprosisz o pomoc.

Poproś chętnych uczniów o przeczytanie swoich prac. Porozmawiajcie o tym, dlaczego tak ważne jest posiadanie praw i pilnowanie przestrzegania ich.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

POLSKA

SCENARIUSZ LEKCJI

Rak i oczekiwanie na nowe życie. Te kobiety udowadniają, że jedno nie przeczy drugiemu!

Uśmiech, sport, szalone pomysły. To Fundacja Rak'n'Roll!

Walka o własne życie i życie dziecka wymaga świetnych specjalistów

POLSKA - RAK'N'ROLL:

CZY MOŻNA NIE WYBIERAĆ

Ciąża i rak to dramatyczne połączenie. Tak to zazwyczaj odbieramy. Przez ostatnie lata zarówno lekarze, jak i kobiety - które albo zaszły w ciążę, będąc chore na nowotwór, albo dowiadywały się o nim, będąc w ciąży - reagowali na wieść o takim zestawieniu w jeden sposób: tego nie da się w żaden sposób pogodzić, bo zawsze kogoś trzeba będzie poświęcić. Podstawowy problem stanowiło dopasowanie leczenia w taki sposób, by silne leki nie zagrażały zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi dziecka, lecz jednocześnie były na tyle skuteczne, aby pomóc chorej. Jednak pojawili się lekarze, którzy podkreślają, że wcale nie trzeba dokonywać tak przerażającego wyboru, gdy kobieta choruje na raka w trakcie ciąży.

Leczę się i będę matką

W Polsce pionierką zmiany sposobu myślenia o chorobach nowotworowych była Magda Prokopowicz. Inicjatorka fundacji o przewrotnej nazwie Rak'n'Roll postanowiła „wyrolować” raka poprzez przełamywanie tabu związanego z podejściem do tej choroby i pomoc chorym. Magda Prokopowicz była także jedną z pierwszych kobiet, które leczyły się onkologicznie podczas ciąży, ponieważ zaufała lekarzom i terapii ustawionej tak, by dbać i o dziecko, i o matkę.

Doświadczenia te zapoczątkowały szereg akcji dedykowanych kobietom z chorobą nowotworową, ukierunkowanych na walkę o zachowanie kobiecości w chorobie. Jedną z najsłynniejszych jest kampania „Daj włos” dla kobiet doświadczających negatywnych skutków leczenia onkologicznego, polegających na łysieniu. Obecnie w Polsce peruki z naturalnych włosów są tylko częściowo refundowane przez NFZ, a dopłata do nich jest wyjątkowo wysoka. W odpowiedzi na tę sytuację padła więc propozycja, aby każdy, kto chce obciąć włosy, przeznaczył je na peruki dla kobiet w trakcie chemioterapii.

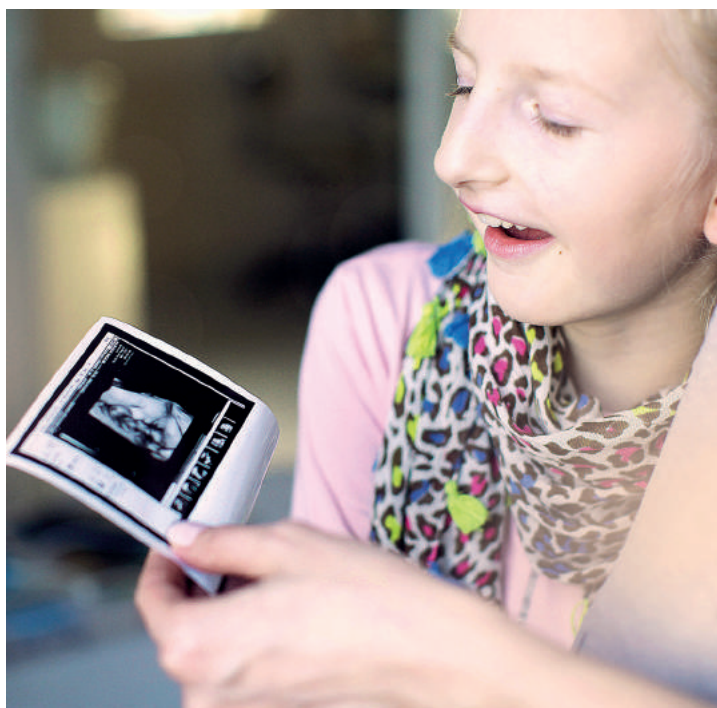
Wiele zależy od zrozumienia

Te pozornie niewielkie gesty znaczą wiele. Dzięki darmowym perukom kobiety mogą czuć się znacznie lepiej. Dzięki temu mają więcej siły w drodze do zdrowia. Kampanie tego typu przełamują też niezwykle szkodliwe stereotypy dotyczące osób chorych na nowotwory. Chorzy na raka odizolowują się często od otoczenia, ponieważ próbują uciec od męczących pytań o przebieg choroby. Niektórym z nich pomaga w tym maskowanie negatywnych skutków chemioterapii, ponieważ przestają być rozpoznawane jako „leczący się na raka”.

Pamiętajmy, że temat raka, a także współistnienia raka i ciąży jest dla Polski szczególnie istotny. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w ciągu ostatnich trzech dekad wzrosła bowiem ponaddwukrotnie, przekraczając w 2013 roku liczbę 156 tysięcy zachorowań.

Rodzina w komplecie. Oczekująca na kogoś, kto niedługo się urodzi!

Wprowadzenie do scenariusza

Każdy człowiek, by mógł wraść, rozwijać się, cieszyć się codziennością, pokonywać własne słabości, zmagać się z trudnościami, które niesie życie, potrzebuje szacunku i poszanowania własnej godności. Na tych dwóch wartościach koncentrujemy się w scenariuszu lekcji pt. „Szacunek dla człowieka chorego pomaga mu walczyć z chorobą”. Wartości te są podstawą ludzkiego funkcjonowania bez względu na wiek, stan zdrowia, cechy wyglądu zewnętrznego, status społeczny i zawodowy człowieka. Szczególnie ważne są jednak w sytuacji, gdy w życiu pojawiają się trudności, gdy choroba wymaga zmiany stylu życia, gdy zmienia się wygląd, zniekształca ciało, następuje utrata sił. Kiedy trzeba poddać się długiemu leczeniu, uciążliwym zabiegom medycznym, wtedy łatwo utracić poczucie własnej godności. Stajemy się słabi, bezbronni, często bezradni w obliczu choroby. Długotrwała choroba wyczerpuje fizycznie, zubaża też zasoby psychiczne człowieka. Potrzebny jest wówczas drugi człowiek, który okaże troskę, szacunek, który poda pomocą dłoń, wykona drobny gest, który nie będzie oceniał, po prostu będzie swoją obecnością wzmacniał. Troskliwa obecność pozwala choremu zmobilizować wewnętrzne siły w walce o odzyskanie zdrowia. Po prostu łatwiej przebiega ta batalia, gdy wokół są oddani, życzliwi ludzie. Podczas tej lekcji proponujemy rozmowę na temat zmagania z chorobą, którą podejmują „Boskie matki”. Chcemy rozmawiać o niezwykłym boju kobiet o własne życie i zdrowie oraz walce o życie i zdrowie dzieci, których się spodziewają.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Kamila Słupska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Szacunek dla człowieka chorego pomaga mu walczyć z chorobą

ZAGADNIENIA:

szacunek dla ludzi bez względu na sytuację, w jakiej się znajdują, poczucie godności, wsparcie, pomoc innym ludziom

WARTOŚCI:

poczucie godności, pomaganie

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- potrafi wyjaśnić, co rozumie pod pojęciem szacunek;
- rozumie, że szacunek okazywany drugiemu człowiekowi jest wartością bardzo ważną w relacjach z otoczeniem, zwłaszcza z kimś, kto może czuć się „inny”;
- potrafi wyjaśnić, czym jest poczucie godności i jakie są jej przejawy;
- rozumie, jak ważne jest okazywanie szacunku drugiemu człowiekowi;
- rozumie, że szacunek jest podstawą poczucia godności każdego człowieka;
- rozumie, że zachowanie poczucia godności może pomóc w walce z chorobą;
- rozumie, iż każdy może pomóc innym ludziom zachować poczucie własnej godności i szacunek dla samego siebie.

METODY I FORMY PRACY:

praca w grupach, analiza przypadku, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

arkusze papieru A4, pisaki, fragmenty reportażu filmowego „Boskie matki”

Przebieg zajęć

Praca w grupach

EMPATIA

Podziel uczniów na trzy zespoły. Każdy z nich otrzymuje krótki opis sytuacji oraz zadania:

SYTUACJA NR 1

Janek przez długi czas chorował i nie chodził do szkoły, teraz wrócił, ale musi regularnie zażywać leki, nawet w trakcie lekcji. Czuje, że koledzy i koleżanki odnoszą się do niego z dystansem. Kiedy podchodzi do nich na przerwie, milkną. Niektórzy nawet kilka razy żartowali sobie z niego, bo od jakiegoś czasu nie gra w piłkę. A przecież do tej pory był najlepszym zawodnikiem w klasowej drużynie.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohater w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jego koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Janka?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Janka?

SYTUACJA NR 2

Zosia podczas wakacji miała wypadek. Od tego momentu chodzi wspomagając się kulami. Nie jest w stanie tak szybko się przemieszczać, jak pozostali uczniowie i uczennice z jej klasy. Z tego powodu kilkakrotnie, w czasie wycieczki szkolnej, koledzy się niecierpliwili i dziewczynka słyszała niezbyt pochlebne opinie wygłaszane przez nich pod swoim adresem.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohaterka w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jej koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Zosi?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Zosi?

SYTUACJA NR 3

Młodszy brat Ani jest ciężko chory i od wielu miesięcy leży w szpitalu, oddalonym o wiele kilometrów od miejsca, w którym mieszkają. Dziewczynki często nie ma w szkole, gdyż albo jedzie z rodzicami do szpitala, albo pod nieobecność rodziców spędza czas u babci, która mieszka w innej miejscowości. To powoduje, że ma duże zaległości w nauce. Przerwy między lekcjami z reguły spędza sama. Jest smutna, prawie z nikim nie rozmawia. Kilka razy usłyszała od kolegów i koleżanek, że zrobiła się jakaś nudna i już 'do ich „paczki” nie pasuje.

Porozmawiajcie w grupie, odpowiadając na poniższe pytania:

- Jak się czuje bohaterka w danej sytuacji?
- Jak oceniasz zachowanie jej koleżanek i kolegów?
- Dlaczego koledzy i koleżanki tak się zachowują?
- Co można zrobić, aby zmienić zachowanie kolegów i koleżanek Ani?
- Co można zrobić, aby zmienić sytuację Ani?

Daj uczniom czas na dyskusję w grupach. Następnie poproś, by przedstawiciel każdej grupy sformułował odpowiedzi na forum klasy.

Podsumuj dyskusję.

Film, rozmowa

„BOSKIE MATKI”

Wspólnie obejrzyjcie fragment prezentujący rozmowę jednej z bohaterki z Dominiką Kulczyk, podczas gdy trzy inne kobiety przymierzają peruki.

Zapytaj uczniów o ich wrażenia po obejrzanym filmie.

Przytocz ponownie słowa bohaterki reportażu: „Nie chce się być napiętnowanym. Ja, jak chorowałam, to zawsze miałam takie wrażenie, że będą pokazywać: o, to ta chora. Tego się najbardziej bałam. Nawet nie samej choroby, tylko takiego właśnie odrzucenia”.

Zastanówcie się:

- Co powoduje, że człowiek w trakcie choroby boi się odrzucenia?
- Co może stracić, gdy długo choruje?

Rozmowa

CO TO JEST GODNOŚĆ?

Przypomnij uczniom, co to jest godność. Nawiązując do fragmentu reportażu i opisów sytuacji Ani, Zosi i Janka (w sytuacji choroby, zdarzenia losowego, odmienności), zachęć uczniów do podawania przykładów sytuacji związanych z brakiem szacunku dla godności człowieka.

Podsumuj rozmowę, zaznaczając, że nikt nie powinien być dyskryminowany, że należy właściwie odnosić się do drugiej osoby, respektując jej wartość i godność.

Film, rozmowa

AKCJA „DAJ WŁOS”

Zaprezentuj uczniom kolejny fragment reportażu „Boskie matki”, w którym jest mowa o akcji „Daj włos”. Przybliż uczniom założenia akcji:

Obecnie w Polsce peruki z naturalnych włosów są tylko częściowo refundowane przez NFZ, a dopłata do nich jest wyjątkowo wysoka. W odpowiedzi na tę sytuację ruszyła akcja „Daj Włos!”. Każdy, kto chce obciąć włosy, może to zrobić w dobrym celu – na peruki dla kobiet w trakcie chemioterapii. Fundacja Rak’n’Roll angażuje do współpracy zakłady fryzjerskie, które ścinają włosy w odpowiedni sposób, a następnie przekazują je fundacji. Dalej włosy wędrują do perukarni. Te są przekazywane za darmo kobietom, które walczą z rakiem. Dzięki temu mogą wyglądać znacznie lepiej i mają więcej siły w drodze do zdrowia.

(źródło: www.raknroll.pl)

Zachęć uczniów do refleksji nad znaczeniem takich działań dla osób przewlekle chorych.

W trakcie rozmowy zaakcentuj, że każdy może swoim postępowaniem przyczynić się do zachowania poczucia godności drugiego człowieka.

Podsumowanie

TRUDNA SYTUACJA

Podsumowując zajęcia, poproś uczniów, aby odwołując się do doświadczeń zdobytych podczas zajęć i własnych przemyśleń, powiedzieli, jak należy się zachowywać w towarzystwie osoby chorej.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

GRECJA

SCENARIUSZ LEKCJI

GRECJA:

TU ZACZYNA SIĘ DROGA KU NADZIEI

Zanim znajdziemy się na greckiej plaży, na którą przyplływają tysiące uchodźców, cofnijmy się do źródła tego gigantycznego, światowego problemu. Państwo Islamskie (ang. Islamic State; ISIS) to organizacja terrorystyczna, która działa w regionie Bliskiego Wschodu, zwłaszcza na terenie Iraku oraz Syrii. ISIS chce ustanowienia prawdziwego państwa, czyli takiego, które posiada granice i terytorium oraz jest uznawane przez pozostałe kraje świata.

Religijny terror ISIS

Podstawą funkcjonowania tego państwa miałyby być prawo koraniczne (prawo szariat), które w interpretacji terrorystów z ISIS oznacza radykalny religijny fundamentalizm oparty na islamie, a także o „walkę z niewiernymi”, czyli stosowanie przemocy wobec osób niewierzących, osób innego wyznania, a także muzułmanów, którzy nie godzą się na islamski ekstremizm.

Tymczasem zarówno obywatele Syrii, jak i Iraku tysiącami uciekają przed ISIS, które poza działaniami wojennymi organizuje zamachy terrorystyczne. Jedne z najokrutniejszych wydarzyły się w listopadzie 2015 roku w Paryżu oraz w marcu 2016 roku w Brukseli i w Stambule. Jak deklarują terroryści, ich celem jest nawrócenie niewiernych na islam, czyli dżihad.

Obywatele krajów europejskich, obserwując tak gigantyczny napływ ludzi, boją się fali islamizacji, kojarzonej głównie z atakami terrorystycznymi. W efekcie, z jednej strony ci, którzy przetrwali morderczą wędrówkę przez Morze Śródziemne, zostają w wielu przypadkach pozostawieni sami sobie. Z drugiej strony, Europa dzieli się na dwa przeciwstawne obozy - „za” i „przeciw”, które nie potrafią znaleźć konsensusu.

Uchodźca, uciekinier czy imigrant...

Zarówno media europejskie, jak i europejscy politycy wprowadzają ogromne zamieszanie w rozumieniu i odróżnianiu pojęć takich jak „uchodźca” i „imigrant”. Uchodźca to osoba prześladowana w swoim kraju, która ze względu na to prześladowanie ucieka z ojczyzny i szuka schronienia za granicą. Imigrant natomiast to szeroka kategoria osób, które opuszczają swoje domy m.in. w poszukiwaniu pracy, dostępu do nauki czy chęci dołączenia do rodziny (dla przykładu, imigrantami są Polacy, którzy w poszukiwaniu pracy wyjechali do Wielkiej Brytanii). A zatem uciekinierzy z Bliskiego Wschodu to uchodźcy, którzy uciekają, ponieważ próbują ratować swoje życie.

Po pierwsze: ratować ludzkie życie

W tle tych wydarzeń toczą się jednak historie „zwykłych-niezwykłych” ludzi, którzy na własną rękę próbują organizować pomoc dla uciekinierów. Znajdują się wśród nich np. rodzina Kempsonów, a także Melinda McRostie, którzy wraz z wolontariuszami zajmują się uchodźcami przyplływającymi do wybrzeży greckich wysp. Do czego to wszystko doprowadzi? Tego do końca nie wiemy. Jedno jest pewne, trzeba ratować życie ludzi, ale równolegle rządy państw naszego regionu nie powinny przemykać oczu na koszmar wojny pustoszącej Bliski Wschód. Bo tam jest źródło tego, co widzimy na brzegu morza w Grecji.

Łodzie nadziei - wypełnione uciekinierami wypatrującymi brzegu

Dominika Kulczyk pomaga ratownikom na greckiej plaży

Pierwsze kroki na nowej, nieznannej ziemi. Dokąd zaprowadzą?

Obóz dla uciekinierów, którzy dopływają do brzegów Grecji

Wprowadzenie do scenariusza

Plutarch, starożytny myśliciel, wskazywał, że istotą ludzkiego życia jest godność – źródło wolności i praw człowieka. Z godnością nieodłącznie związany jest szacunek dla jednostki w każdym momencie jej życia. Gdy życie jest w niebezpieczeństwie, gdy strach nie pozwala normalnie funkcjonować, gdy można tylko czekać na to, co się wydarzy, gdy nie ma się wpływu na to, co dzieje się dookoła, człowiek staje się bezradny i bezbronny wobec tego, co dzieje się wokół niego i czego sam doświadcza. Jednak nawet w takiej sytuacji podejmuje walkę o zachowanie własnej godności i godności swoich bliskich. Przejawem tego dążenia są dramatyczne decyzje, które ludzie podejmują i ich przerażające. Czasem, by ocalić godność człowiek ryzykuje własnym życiem i życiem swoich najbliższych. Kładzie na szalę to, co najcenniejsze – zdrowie i życie. Utrata sensu życia jest największą stratą dla człowieka. Ogromną cenę jest więc gotów zapłacić za jego zachowanie. W tej lekcji proponujemy rozważania nad sytuacją walki o życie, o godność, o poczucie bezpieczeństwa. Podejmujemy dyskusję na temat dramatycznych decyzji ludzi, którzy porzucają wszystko, co mają i próbują dopłynąć do lepszego świata. Pragną dostać się do świata, w którym będzie można godnie żyć. Rozmawiamy o ludziach, którzy są świadomi konsekwencji, jakie wiążą się z migracją. Wybierają jednak niebezpieczną podróż w nieznaną, niż życie w ogarniętym wojną kraju. Proponujemy też rozważania o ludziach, którzy pomagają uchodźcom przetrwać najtrudniejsze chwile na obcej ziemi, którzy pomagają im odnaleźć się w nowej, obcej rzeczywistości.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorzy:
Katarzyna Sadowska,
Tomasz Sadowski

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Każdy człowiek ma prawo do godnego i bezpiecznego życia?

ZAGADNIENIA:

walka o życie, poczucie bezpieczeństwa dla siebie i rodziny, poczucie osobistej godności, cywilne ofiary wojny

WARTOŚCI:

życie, bezpieczeństwo, godność

CĘLE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- › rozumie znaczenie poczucia bezpieczeństwa w życiu człowieka;
- › potrafi wyjaśnić, na czym polega poczucie godności;
- › potrafi wyjaśnić, w jakiej sytuacji człowiek traci poczucie bezpieczeństwa i godności;
- › wie, jak można pomóc ludziom w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia, poczucia bezpieczeństwa i osobistej godności;
- › ma świadomość roli działań pomocowych pozwalających na zabezpieczenie elementarnych potrzeb człowieka;
- › wymienia działania podejmowane przez wolontariuszy.

METODY I FORMY PRACY:

studium przypadku, dyskusja, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu „Ofiary wojny”, koc ratunkowy (do kupienia np. w aptekach), arkusze papieru dla każdej grupy („symboliczne koce życia”), fragment tekstu ze strony: kulczykfoundation.org.pl/projekty/europa/przekazaliśmy-koce-które-pomagają-ratować-ludzi-w-grecji, małe samoprzylepne karteczki w trzech kolorach

Przebieg zajęć

Rozmowa

„KAŻDY CZŁOWIEK MA PRAWO DO GODNEGO I BEZPIECZNEGO ŻYCIA?”

Zapisz na tablicy hasło: „Każdy człowiek ma prawo do godnego i bezpiecznego życia?”. Poproś uczniów, by zastanowili się nad tymi słowami i powiedzieli, jak je rozumieją. Możesz użyć pytań pomocniczych, np.:

- Kiedy (w jakich sytuacjach) człowiek zostaje pozbawiony prawa do życia, bezpieczeństwa, do zachowania własnej godności?
- Jakie są przykłady sytuacji, w których działanie jednego człowieka zagraża życiu, bezpieczeństwu i godności innego?

Film, rozmowa

CIĘŻKA PODRÓŻ

Zaprezentuj fragment reportażu pt. „Ofiary wojny”. Po projekcji zapytaj uczniów o emocje towarzyszące im przy oglądaniu zaprezentowanego materiału.

Zwróć uwagę uczniów na to, że ludzie uciekający przed dramatem wojny ryzykują własne życie, przepływając się przepełnionym pontonem przez Morze Śródziemne. Podkreśl, że są wyczerpani, zmarznięci, głodni, a ucieczka jest dla nich jedyną szansą na przetrwanie. Wielu ludzi podczas tej podróży tonie.

Zapytaj uczniów, na ile ludzie, którzy zdołali uciec i pokonali morze, są bezpieczni. Zwróć uwagę, że ważne dla ich samopoczucia będzie zachowanie ich poczucia godności. Przypomnij uczniom, co to znaczy.

Praca w grupach

KOCE ŻYCIA

Opowiedz uczniom o istnieniu specjalnych kocy ratunkowych, które są pierwszym środkiem pozwalającym na doraźną pomoc przed wychłodzeniem organizmu. Pokaż uczniom koc.

Mówi się, że są to „kocce życia”. Przeczytaj fragment tekstu ze strony Kulczyk Foundation:

„Waży mniej niż 100 gramów, ale potrafi sprawić, że przemarznięci ludzie odzyskują siły. Kosztuje zaledwie kilka złotych, ale to kilka złotych, które czynią cuda... Gdy uciekający przed niebezpieczeństwem człowiek, zmęczony, głodny i przemoczony, wychodzi z morza na ląd, wtedy momentalnie jego ciało się wychładza. Wszystko przez parującą z powierzchni ciała wodę, pot, i warunki, w których podróżował. Jedynym ratunkiem jest wtedy taka izolacja, by ciepło nie uciekało. Koc ratunkowy mierzy najczęściej 210 na 160 cm i waży 62 gramy, folia NRC, z której jest wykonany, skutecznie zapobiega utracie ciepła. Widzieliśmy to na własne oczy na greckiej wyspie Lesbos, do brzegów której dobijało nawet kilkaset pontonów z uciekinierami dziennie. Gdyby nie te kocce i gdyby nie pomoc wspaniałych wolontariuszy, pierwsze spotkanie z nową rzeczywistością zakończyłoby się dla wielu z tych ludzi tragedią”.

Poproś uczniów, by zastanowili się, co można zrobić po udzieleniu pierwszej pomocy.

Podziel uczniów na zespoły. Każdy z zespołów otrzymuje symboliczny „koc życia” – kartkę papieru i samoprzylepne karteczki w trzech kolorach. Niech uczniowie zapiszą na karteczkach działania, które ich zdaniem należy podjąć, aby zadbać o: zdrowie, bezpieczeństwo, poczucie osobistej godności uchodźców. Uczniowie zapisują działania odnoszące się do każdej kategorii na karteczkach innego koloru i naklejają je na swoim kocu. Wspólnie omówcie wyniki prac.

Film, karta pracy

POTRZEBNA POMOC

Zaprezentuj fragment reportażu ukazujący wypowiedzi rodziny Kempsonów i pomoc przez nich udzielaną uchodźcom docierającym do wybrzeży wyspy. Po prezentacji przywołaj słowa Erica Kempsona: „Kiedy dopływają, czują się jak w krainie mlekiem i miodem płynącej, a potem pytają o toaletę”. Poproś, by uczniowie w zespołach odpowiedzieli na pytanie, z jakimi trudnościami muszą się zmierzyć wolontariusze, udzielając pomocy. Poproś przedstawicieli zespołów o podsumowanie dyskusji.

Podsumowanie

CZŁOWIECZEŃSTWO TO WARTOŚĆ BEZCENNA

Poproś uczniów, by podsumowując lekcję, zinterpretowali myśl Immanuela Kanta: „człowiek musi [...] być traktowany zawsze jako cel (zarówno dla innych, jak i dla siebie samego), bo na tym właśnie polega jego godność [...]. Nie ma takiej ceny, za jaką mógłby on siebie sprzedać; i podobnie też jego odnoszenie się do innych nie może podważać wartości należnej im jako ludzkim istotom”.

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

EFEKT
DOMINA

TAJLANDIA

SCENARIUSZ LEKCJI

Tym dzieciom nic już nie grozi. Są pod opieką organizacji DEPDC

Podopieczni organizacji DEPDC uczą się w szkole zawodowej

TAJLANDIA:

DZIECI BEZ ŻADNYCH PRAW

Wielu ludziom Tajlandia kojarzy się z rajskimi plażami, tropikalną przyrodą i egzotyczną atmosferą. Jednocześnie jednak ten wielki przemysł turystyczny ma też swoje ciemne tło: przestępczość zorganizowaną, przypadki morderczej pracy dzieci, handel ludźmi oraz zjawisko nazywane „sex trafficking”, czyli niewolnictwo seksualne. Aby zrozumieć tę sytuację, warto przyjrzeć się bliżej nie tylko turystyce Tajlandii, ale także codziennemu życiu jej mieszkańców.

Spółeczność bezpieczeństwa

W latach 80. XX wieku gospodarka Tajlandii znacznie przyspieszyła, co zaowocowało wzrostem gospodarczym. Wskaźniki ekonomiczne poszybowały w górę, wzrósł standard życia Tajlandczyków, a rynek pracy zaczął przyciągać rzesze bezrobotnych z państw ościennych, takich jak Birma, Laos czy Wietnam. Przekraczając granicę Tajlandii stawali się oni imigrantami, czyli osobami, które przybyły do obcego kraju i osiedliły się w nim. Jako „obcy” ludzie ci w większości jednak napotykali na poważne trudności, które wiązały się przede wszystkim z brakiem prawa do legalnego pobytu, co w konsekwencji oznaczało także brak dokumentów uprawniających do podjęcia legalnej pracy, nie mówiąc już o edukacji.

Miasto jako jedyny „ratunek”

Status społeczny bezpieczeństwa jest bardzo niski. Wskazuje się, że jest to jedna z grup najbardziej zagrożonych ubóstwem. W większości są to osoby niewydukiwane i skrajnie biedne. Wielu z nich wierzy, że jedynym rozwiązaniem jest praca w dużym mieście. Chętnie więc wysyłają swoje dzieci do Bangkoku, który słynie z relatywnie chłonnego rynku pracy, napędzanego wspomnianym wcześniej ruchem turystycznym generującym popyt na nowe hotele, restauracje, bary i dyskoteki.

Dziecko niczym towar

Co robią dzieci w Bangkoku? Jak się tam dostają i dlaczego w ogóle znajdują zatrudnienie, skoro pozostają przecież dziećmi?! Odpowiedzi na te pytania są, mówiąc wprost, drastyczne. Dzieci w Bangkoku zatrudniane są do ciężkiej pracy w fabrykach lub zmuszane do prostytucji. Są zamykane w domach publicznych i traktowane jak „żywy towar”. Rodzice takich dzieci otrzymują regularne wpływy, które często dają jedyną możliwość wyrwania się z ubóstwa. Wiele rodzin nie wie lub nie próbuje się dowiedzieć, czym dokładnie zajmują się ich dzieci.

Władze wolą nie widzieć

Oficjalne uregulowania prawne Tajlandii uznają wprawdzie prostytucję za nielegalną, jednocześnie jednak sektor ten w znaczącym stopniu zwiększa dochody z turystyki, co sprawia, że władze kraju zajmują bierną pozycję wobec tego procederu. Niezwykle istotne stają się więc inicjatywy pozarządowe ukierunkowane na walkę z różnymi formami współczesnego niewolnictwa. Jedną z takich organizacji jest Development and Education Programme for Daughters and Communities. Organizacja prowadzi szkołę zawodową oraz schronisko dla dzieci.

Szkoła DEPDC, czyli powrót do normalnego dzieciństwa...

Spokój i radość! Potrzeba jak największej takich chwil

Wreszcie obiad! Codzienny! Nie ma już mowy o głodzie i strachu

Matthew Williams-Spooner, wolontariusz DEPDC, uczy dzieci angielskiego, a w wolnych chwilach gra z nimi w piłkę!

Wprowadzenie do scenariusza

Edukacja jest drogą do kształtowania świadomości jednostek i całych społeczności. Świadomość wynika m.in. z procesu poznawania rzeczywistości, jest rezultatem posiadanej wiedzy na temat otaczającego świata, o prawach nim rządzących, o istniejących w tym świecie szansach i zagrożeniach. W procesie edukacji szkolnej w sposób szczególny tworzy się warunki do indywidualnego konstruowania wiedzy przez uczniów, do korzystania z niej, do zastanawiania się nad tym, co się wie, do refleksji, jak tę wiedzę najlepiej spożytkować dla dobra własnego i innych ludzi. Szkoła bez względu na to, gdzie się znajduje, w jakich warunkach funkcjonuje, pełni tę samą funkcję – edukacyjną. Misją szkoły jest rozwijanie świadomości, dążenie do tego, by uczniowie, a w przyszłości absolwenci postępowali mądrze, rozważnie i rozsądnie. Bycie świadomym pozwala podejmować decyzje (dokonywać wyborów) po uprzednim dokonaniu analizy sytuacji, rozważeniu jej różnych aspektów, zastanowieniu się nad możliwymi rezultatami dokonanych wyborów. Człowiek świadomy wie, że podejmując decyzję, przyjmuje na siebie jej konsekwencje. Może więc wybrać takie działania, które pozwolą uniknąć zagrożeń, będą sprzyjały zachowaniu bezpieczeństwa, zdrowia, a nawet życia. Jeżeli zaś decyduje się na podjęcie zachowań ryzykownych, zdaje sobie sprawę z zagrożeń. Do refleksji na temat roli szkoły w procesie kształtowania świadomości uczniów bez względu na szerokość geograficzną (na przykładzie szkoły w Tajlandii) chcemy zaprosić Was i Waszych uczniów w tej właśnie lekcji.

Prof. Kinga Kuszak
Wydział Studiów Edukacyjnych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu

Autorka:
Kamila Słupska

Czas trwania
45 minut

TEMAT ZAJĘĆ:

Edukacja budzi świadomość własnych praw i możliwości

ZAGADNIENIA:

edukacja, imigranci i bezpaństwowcy, działania organizacji Development and Education Programme for Daughters and Communities (DEPDC)

WARTOŚCI:

prawo do edukacji, samodoskonalenie

CELE ZAJĘĆ:

PO LEKCJI UCZEŃ:

- wie, że edukacja odgrywa istotną rolę w całym życiu człowieka;
- wie, że prawo do edukacji jest prawem każdego dziecka;
- ma świadomość, że funkcjonowanie szkoły nie wszędzie jest takie samo.

METODY I FORMY PRACY:

rozmowa, praca indywidualna, praca w grupach, metoda „Graffiti”, analiza źródeł

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

fragmenty reportażu filmowego „DEPDC/Tajlandia”, zadania dla grup, kartki z przygotowanymi fragmentami tekstu, pisaki

Przebieg zajęć

Praca indywidualna,
praca w parach

MÓJ PLAN DNIA

Poproś uczniów, aby stworzyli plan dowolnego, roboczego dnia. Niech wpiszą w poszczególne godziny swoje aktywności, włączając czas na posiłki, zajęcia dodatkowe, odpoczynek, sen. Niech porównają w parach swoje plany dnia i określą, co zajmuje im najwięcej czasu.

Zapytaj uczniów:

- Co i dlaczego wypełnia większą część dnia młodego człowieka?
- Jakie korzyści wynikają z tego, że człowiek się uczy?

Film, rozmowa

JAK JEST W TAJLANDII? SZKOŁA SOMPOPA JANTRAKI

Podziel uczniów na grupy (niech odliczą do trzech, wypowiadając słowa: szkoła, książka, tablica). Członkowie zespołów siadają przy jednym stole.

Wprowadź uczniów w tematykę reportażu „DEPDC/Tajlandia”. Zapytaj, co uczniowie wiedzą o Tajlandii. Opowiedz, kim są w Tajlandii imigranci i bezpieczeństwa. Podkreśl, że film dotyczy działalności organizacji pozarządowej, założonej i prowadzonej przez tajskiego aktywistę Sompopa Jantrakę, od wielu lat pomagającej na tym terenie, szczególnie wspierającej naukę dzieci.

Rozdaj grupom zadania do wykonania:

GRUPA 1. – SZKOŁA Podczas oglądania fragmentów reportażu zwróćcie uwagę na to:

- Kto chodzi do szkół, których założycielem jest Sompop Jantraka?
- Jak wyglądają zajęcia w tej szkole? Jak wygląda klasa? Jak siedzą uczniowie? Jak nauczyciel zachęca ich do udzielania odpowiedzi?
- Czego uczą się dzieci w szkole?

GRUPA 2. – KSIĄŻKA Podczas oglądania fragmentów reportażu zwróćcie uwagę na to:

- Ile dzieci uczy się w szkole prowadzonej przez Sompopa Jantrakę?
- Kim są nauczyciele?
- W jaki sposób uczniowie docierają do szkoły?
- W jakim wieku dzieci chodzą do szkoły? Jakie są grupy wiekowe?

GRUPA 3. – TABLICA Podczas oglądania fragmentów reportażu zwróćcie uwagę na to:

- Kim jest Nuan Namhong? Ile ma lat?
- Od kiedy chodzi do szkoły założonej przez Sompopa Jantrakę?
- Jaki zawód chciałaby wykonywać?
- Co jej daje szkoła?
- Jak wyglądają dalsze losy uczniów tej szkoły?

Po obejrzeniu fragmentów reportażu poproś uczniów o podzielenie się wrażeniami z obejrzanego filmu. Następnie daj im czas na wykonanie zadań. Poproś przedstawicieli grup o udzielenie odpowiedzi na postawione wcześniej pytania.

Praca w grupach

SZKOŁA W POLSCE, SZKOŁA W TAJLANDII

Poproś uczniów, by w tych samych zespołach porównali szkołę polską i szkołę przedstawioną w reportażu. Niech zanotują po dwa podobieństwa i po dwie różnice między nimi. Zastanówcie się wspólnie, od czego zależy to, jak funkcjonuje dana szkoła.

Praca w grupach
(metoda „Graffiti”)

ŚWIADOMA EDUKACJA

Każdy zespół otrzymuje arkusz papieru, na którym znajduje się początek tekstu, np.:

- 1. Cześć, mam 10 lat i jestem uczniem szkoły prowadzonej przez Sompopa Jantrakę. Chciałbym Ci opowiedzieć, dlaczego chcę chodzić do szkoły...
- 2. Dzisiaj podczas lekcji wychowawczej rozmawialiśmy o edukacji. Dowiedzieliśmy się, że...
- 3. Uczymy się, zdobywamy wiedzę, żeby...

Zadanie zespołów polega na dopisaniu ciągu dalszego (4-5 zdań), zagięciu kartki tak, aby tekst był niewidoczny dla pozostałych grup i przekazaniu arkusza kolejnemu zespołowi.

Arkusze krążą od grupy do grupy, aż każda z grup dopisze swoją część (pamiętając, iż tekst wpisany przez poszczególne zespoły jest tajemnicą dla następnych, więc przy każdej zmianie należy zaginać arkusz, by nie było widać poprzedniej wypowiedzi). Praca kończy się w momencie, kiedy arkusz wróci do zespołu, który rozpoczął pracę.

Poproś przedstawiciela każdego zespołu o odczytanie zapisanych na kartkach zdań.

Podsumowanie

PO CO NAM SZKOŁA?

Wspólnie z uczniami podsumujcie zajęcia. Pokieruj rozmową tak, aby ponownie podkreślić, jak ważna jest edukacja i prawo do niej.

Scenariusze powstały w oparciu o materiały zgromadzone podczas realizacji serialu edukacyjnego „Efekt Domina”, sezon 2.

ISBN 978-83-942146-2-3

Autorzy scenariuszy:

Kinga Kuszak
Katarzyna Sadowska
Tomasz Sadowski
Kamila Słupska

Konsultacja merytoryczna:

Prof. UAM dr hab. Kinga Kuszak
Prof. UAM dr hab. Tadeusz Gadkowski

Wsparcie metodyczne:

Dr Sylwia Chwedorczyk

Opisy krajów:

Anna Cichecka

Fotografie:

Tomasz Borkowski
Tatiana Jachyra
Dariusz Szymura
Karolina Woźniakowska

Korekta:

Anna Sot

Projekt i opracowanie graficzne:

Łukasz Kiljański

Realizacja serialu „Efekt Domina”:

TVN

Montaż płyt:

NET MEDIA Sp. z o. o.

Produkcja płyt:

PROMEDIA.PL

Druk i oprawa:

Paw Druk Sp. z o.o.

Zespół Kulczyk Foundation:

Dominika Kulczyk
Marta Schmude-Olczak
Joanna Borowska
Justyna Kieza
Beata Kopyt
Karolina Mikołajczak
Paweł Orzeszko
Marta Onyszk
Mateusz Kamil Roszak
Marta Tomaszewska

KULCZYK
FOUNDATION

Kulczyk Foundation
Ul. Krucza 24/26
00-526 Warszawa
www.kulczykfoundation.org.pl
edukacja@kulczykfoundation.org.pl

Kulczyk Foundation
serdecznie dziękuje
wszystkim osobom,
instytucjom i organizacjom
za wsparcie,
którego nam udzieliły
w tym projekcie.

Patronat honorowy:

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michalak

Patronat merytoryczny:

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU
Wydział Studiów Edukacyjnych

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Wydział Prawa i Administracji

Partnerzy strategiczni:

**Autostrada
Eksploracja S.A.**

Partnerzy:

values

WYDAWNICTWA
SZKOLNE
i PEDAGOGICZNE

Patronat medialny:

MIESIĘCZNIK KIEROWNICZEJ KADRY OŚWIATOWEJ

WIEM. CZUJĘ... POMAGAM!

Dołączona płyta DVD zawiera materiały dodatkowe do scenariuszy lekcji

1. Fragmenty reportaży do wyświetlenia podczas zajęć (materiały dla uczniów).

2. Inne materiały dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć.

Do odtworzenia materiałów nagranych na płycie niezbędny jest odtwarzacz DVD lub komputer z napędem DVD. Wszystkie materiały zamieszczone są ponadto na stronie internetowej www.kulczykfoundation.org.pl

Wymagania techniczne: Komputer z czytnikiem DVD podłączony do ekranu lub rzutnika za pomocą złącza VGA lub HDMI, odtwarzacz DVD lub BR podłączony do ekranu lub rzutnika za pomocą złącza HDMI

Materiały edukacyjne Kulczyk Foundation:

DLA NAUCZYCIELI:

Mądre bajki
z całego świata **EFEKT DOMINA**

MATERIALY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELI
edukacji wczesnoszkolnej i rocznego przygotowania przedszkolnego | AUDIOBOOK

Są takie miejsca na świecie, gdzie bajki pomagają dzieciom przetrwać.
Niech nam te bajki otworzą serca na innych!

INSPIRACJE DO ZAJĘĆ Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ **EFEKT DOMINA**

**WIEM. CZUJĘ...
POMAGAM!** 7-12 LAT

INSPIRACJE DO ZAJĘĆ Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ **EFEKT DOMINA**

**WIEM. CZUJĘ...
POMAGAM!** 13-16 LAT

DLA RODZICÓW:

DOMINIKA - KULCZYK **EDIPRESSE**

MOC POMAGANIA. OPowieści o DZIECIACH ŚWIATA

EFEKT DOMINA

fundacja kulczyk

BAJKI CZYTAJA

- Sonia BOHOŚIEWICZ
- Anna Maria BUCZEK
- Anna CIEŚLAK
- Urszula DUDZIAK
- Andrzej FERENC
- Natalia KUKULSKA
- Kamil KULA

- Dominika KULCZYK
- Włodzimierz MATUSZAK
- Damian MICHAŁOWSKI
- Agata MŁYNARSKA
- Czesław MOZIL

- Andrzej NEJMAN
- Karolina NOLBRZAK
- Andrzej PIASECZNY
- Przemysław WYSZYŃSKI
- Marta ŻMUDA TRZEBIATOWSKA

Mądre bajki
z całego świata **EFEKT DOMINA**

KSIAŻECZKA EDUKACYJNA | AUDIOBOOK

EDYCJA 2 | DLA DZIECI 6+

Są takie miejsca na świecie, gdzie bajki pomagają dzieciom przetrwać. Dominika Kulczyk zaprasza do wspólnego słuchania.

Kupując Mądre bajki z całego świata, wspierasz podopiecznych Fundacji Radia ZET

fundacja kulczyk **ZET**

Bo najważniejszy jest człowiek